

THEO **S**OFIA

herfst 2010 • jaargang III

In dit nummer:

De essentiële bekering • Radha Burnier
Parsifal van Wagner (deel II) • Alan Senior

Het geheugen • H.P. Blavatsky

Het wiel van dharma • Muriel Daw

Solidariteit in het theosofische werk • Vicente Hao Chin, Jr.

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningingen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Herfst 2010 • Jaargang III
Driemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland
ISSN 0040-5868

Redactie:

Anne Myrthe Iken,
Elly Kooijman,
Els Rijnaker (hoofdred.)
Peter J. Smit

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154,
1074 VM Amsterdam

Abonnementen:

Nederland en België voor
2010: € 25,-
Daarbuiten worden verzendkosten extra in rekening gebracht. Administratiekosten bij herinnering bedragen € 5,-
Losse nummers € 7,-
excl. evt verzendkosten.

Zetwerk:

Willy van Vledder
Omslag en kleur:
Richard van Dijk
Druk: A-D Druk bv / Zeist

© 2010

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, of op enig andere
wijze, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

Inhoud

De essentiële bekering Radha Burnier	135
Parsifal van Wagner (Deel II) Alan Senior	140
Het geheugen H.P. Blavatsky	148
Het wiel van dharma Muriel Daw	149
Solidariteit in het theosofische werk Vicente Hao Chin, Jr.	155
Verenigingsnieuws	161
Adressen Theosofische Vereniging	171

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting
gebracht, tenzij vervat in een officieel document.

The Theosophical Society

De Theosophical Society (waarvan de Theosofische Vereniging in Nederland de Nederlandse afdeling is) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. Zij heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India en 49 afdelingen over de gehele wereld.

De Theosophical Society bestaat uit studenten die bij eender welke religie aangesloten kunnen zijn of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging (zie achterkant omslag) onderschrijven, dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging en dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen. Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar Waarheid. Zij zijn van mening dat Waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen. Zij zien de Waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aannames. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.

Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de Goddelijke Wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om Goddelijke Wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals Waarheid het doel is, is Vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden. Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde. Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de Wetenschap van de Geest terug, door de mens te leren de Geest te zien als zijn werkelijk zelf en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan. Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten, en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de Theosofische Vereniging bestuderen deze waarheden en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid. Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

De essentiële bekering

– Radha Burnier

In de loop van de tijd raken alle religies in verval. De originele diepe lering, gegeven door een boodschapper van de grote Broederschap van Wijzen en Heiligen die het menselijk lot begeleiden, wordt veranderd in een conventionele religie. Die wordt gebruikt om bijgelovige gewoonten en geloofsovertuigingen te bevorderen en om het gezag van geestelijken in stand te houden. In dit proces is de essentiële betekenis van denkbeelden zoals bekering onderdrukt en gemaakt tot een stuk gereedschap in de politiek en in religieus fanatisme.

Wrede conflicten tussen religies ontstaan door het verkeerd begrijpen van de betekenis van bekering. Mensen worden gedwongen hun loyaliteit over te brengen van de ene religie naar de andere door verovering, dwang, steekpenningen en andere aansporingen. Relatief zelden vinden religieuze bekeeringen vrijwillig plaats, uit overtuiging of omdat men zich aangetrokken voelt door een bepaalde presentatie van religieuze leerstellingen en richtlijnen voor spiritueel leven. De fanatici trachten niet alleen anderen te bekeren, maar bestrijden de mogelijkheid van vrijwillige bekering, waardoor zij individuen de persoonlijke vrijheid onttrekken om in een bepaalde religie te blijven of voor een andere te kiezen.

Eeuwen geleden werden er in India grote aantallen mensen bekeerd door islamitische invallers, hetzij door hen te dwingen speciale belastingen te betalen of door hen te intimideren. Later bekeerden missionarissen arme mensen van lage kasten tot het christendom door hen financiële beloningen en ontsnapping aan de vernederingen van een onderdrukkend kastensysteem voor te houden. In deze gevallen was

er geen sprake van echte bekering of van begrip van de leringen van het pas verworven geloof.

Er wordt veel licht geworpen op wat bekering inhoudt door een publicatie uit de vroege 20^e eeuw van de theosofische uitgeverij in Adyar (Theosophical Publishing House) die onlangs herdrukt werd. Het is een Engelse vertaling van passages uit brieven die in het Perzisch geschreven werden door een soefi-leraar die in het laatste deel van de 14^e eeuw in noordoost India leefde. Annie Besant beval deze brieven van Sjeik Sjarfoedin Maneri aan en zei: *Zij zijn helemaal doortrokken van de theosofische geest – dezelfde in ieder tijdperk – en allen die de praktische aanwijzingen erin lezen, de pregnante tips, de wijze uitspraken, zullen het gevoel hebben te verkeren in de aanwezigheid van een Leraar die zelf de Opperste Wijsheid heeft geleerd.*

In een kort stuk van deze publicatie wijst Sjeik Sjarfoedin erop dat bekering, of *taubah* in het Perzisch, letterlijk ‘omkeren’ betekent. Dit lijkt heel veel overeenkomst te hebben met het hindoeïstische begrip *nivritti*, of het Pad van Terugkeer dat een terugkeren van wereldsheid en materialisme (*pravritti*), naar de Eeuwige en Onvergangelijke Bron van alle bestaan betekent. Soortgelijk is ook de inhoud van de christelijke gelijkenis van de verloren zoon die na veel omzwervingen terugkeert naar het thuis van zijn Vader.

Terugkeer naar het Goddelijke neemt verschillende vormen aan en gebeurt op verschillende niveaus, al naar gelang de condities van de pelgrims die de moeizame weg omhoog ondernemen. Hier worden wij eraan herinnerd hoe in het hindoeïsme gesproken wordt over niveaus van waardigheid (*adhikari-bheda*). Sommigen

beginnen de reis uit vrees voor de gevolgen in het hiernamaals van hun eigen misdaden of zonden, moedwillig begaan of in een staat van *avidya* of dwaasheid. Zij verrichten formele religieuze handelingen, maar het spirituele leven begint niet met het simpelweg mompelen van gebeden, met naar kerk, moskee of tempel gaan; of wanneer vrees voor wat er kan gebeuren in het hiernamaals iemand ertoe brengt om uiterlijke symbolen aan te nemen, zoals een religieuze mantel of een kaalgeschoren hoofd.

De echte pelgrim wendt zich innerlijk af van alle wereldse voorwerpen en van de bevredigingen van deze en andere werelden, doordat hij de onbetekendheid en voorbijgaande aard ervan beseft. Dit zich afwenden van de talloze illusies in de werelden van maya (*Ganesh*: begoocheling) kan vele incarnaties duren. In de vroege stadia is standvastigheid moeilijk te verwerven en in onze tekst worden de woorden van een islamitische sjeik aangehaald: *Ik keerde zeventig keer om en faalde iedere keer; maar de eenenzeventigste keer bleek ik onwrikbaar en ik faalde niet meer.* Wij worden hier herinnerd aan het advies dat gegeven werd aan kolonel Olcott door een Mahatma: *Probeer, probeer, probeer het nog een keer!* (*Try, try – try!*)

Een verhelderende verklaring over authentieke bekering in deze tekst wijst erop dat gewone mensen zich afwenden van zonden, maar dat de Uitverkorenen zich afwenden van achteloosheid. Het najagen van plezier, van bevrediging van een materiële, emotionele of intellectuele soort, is een toestand waarin men de richting die men moet volgen om spirituele kennis en deugd te ontplooiën geheel vergeten is. Alle zondige daden zijn het

gevolg van het versluieren van de vermogens tot waarneming, door contact met de materie, wat ervoor zorgt dat voorwerpen en gebeurtenissen glans krijgen en gedurende enige tijd aantrekkelijk lijken. Oplettendheid is het soort aandacht dat de illusie doorbreekt en aantoont dat schijn geen realiteit is. De *Dhammapada* bevat een heel hoofdstuk over het onderwerp achteloosheid en bedachtzaamheid.

Het verwerven van juiste herinnering is van cruciaal belang, omdat het de pelgrim begeleidt bij het kiezen van de juiste richting, daar een juist herinneringsbeeld, hoe vaag ook, herinnert aan de Bron, het tehuis van de Vader.

Er worden twee visies vermeld met betrekking tot *taubah*, de enige bekering van betekenis. De ene rept van herinnering aan voorbije overtredingen en berouw. De andere bepleit het uit het hart verwijderen van iedere indruk vanuit het verleden, tot het hart volkomen zuiver is, alsof er nooit een overtreding begaan was. Het bewustzijn van zo'n pelgrim ververst zichzelf voortdurend op spiritueel niveau en niets uit het verleden raakt het dan nog.

Na een lange periode van verslaving aan de illusoire aantrekkingskracht in de materiële werelden, moet iemand vastberaden zijn om rechtsomkeert te maken. In het artikel van Ricardo Lindemann in *The Theosophist* van november 2006 beargumenteert hij dat niemands lotsbestemming volkomen vooraf bepaald is. Natuurlijk zijn gevolgen het product van oorzaken, dat is de essentie van de karmische wet, maar vóórdat oorzaken veranderen in gevolgen zouden andere instromende krachten de loop van iemands leven kunnen veranderen. In het geval van een tweeling die onder min of meer

dezelfde omstandigheden opgroeit, blijven de uiterlijke omstandigheden niet meer parallel lopen als één van hen zijn wil inzet om op een bepaalde manier te handelen. Initiatief is altijd het voorrecht van het individu en ofschoon het spirituele pad omhoog voert, overwint de pelgrim met een sterke vastberadenheid gestaag de obstakels die hij op zijn weg tegenkomt.

Het menselijk leven is turbulent omdat alleen in dit stadium van evolutie de 'diermens' door de goddelijke mens vernietigd kan worden. Vandaar dat bekering een afstand doen is van onze irrationele, zondige en wanordelijke neigingen. Hierdoor kan er groei optreden naar zelfloze, altruïstische, heilige mensen. De soefi-tekst zegt: *Wanneer de discipel zich afwendt van zijn aard wordt hij iemand anders, dat wil zeggen, hij wordt niet een ander mens, maar zijn eigenschappen veranderen.* Dan ontplooiën zich vrede, geloof en een duidelijke morele richting (*iman*), die *veelheid wegvaagt en tot eenheid leidt*. De vraag wordt gesteld: *Zolang u van binnen geen moslim wordt, hoe kunt u dan alleen maar van buiten een moslim zijn?* Hetzelfde geldt voor een christen of een jood, een hindoe of een boeddhist. Ware bekering is een transformatie die in het bewustzijn plaatsvindt; het is niet alleen maar een doop of een of andere externe handeling. Conventioneel geloof en lippen dienst worden vergeleken met de lamme ezel.

Het pad van terugkeer vereist van de pelgrim dat hij het moet begaan zonder motief, zonder vragen te stellen, zonder verlangen naar beloning. Zoals *Licht op het Pad* zegt: *Leer nu dat er geen genezing is voor begeerte, geen genezing voor de hang naar beloning, geen*

genezing voor de ellende van verlangen, behalve in het richten van de visie en het gehoor op dat wat onzichtbaar en geluidloos is... Leef in het Eeuwige.

Consumentisme is misdaad

In een artikel dat eind 2006 verscheen in *The Hindu* vraagt de auteur, Kalpana Sharma: *Hoe kan de markt groeien als wij niet hebzuchtig zijn? Als wij binnen onze mogelijkheden leven zal de consumenten- economie uitsterven, dan zullen de winkelcentra leeg staan en de hypermarkten zullen moeten sluiten. Dan zal de geglobaliseerde luchtbel waarin stadse Indiërs leven uiteenspaten. Dus hebzucht is goed, zo wordt ons voorgehouden.*

Maar juist dit zorgt ervoor dat wij, net nu India op zoveel andere fronten vooruit gaat, niet in staat zijn het hoofd te bieden aan eisen voor bruidschatten. In plaats van een terugloop in het aantal gevallen van eisen voor bruidschatten, lijkt het of deze onbeschaamder en frequenter worden. Als hebzucht de god is die wij moeten aanbidden, dan is ieder middel om te krijgen wat we willen gerechtvaardigd – zelfs een bruidschat. Als de vrouw of haar familie die niet geeft, dan laat je haar gewoon in de steek en probeer je het opnieuw.

Hebzucht heeft de mensen ertoe gebracht onvoorstelbare wreedheden te begaan. Talloze boeken over de slavenhandel hebben in detail het verschrikkelijke lijden beschreven dat miljoenen slaven gedwongen ondergingen. Maar destijds tolereerde de wereld de misdaden of praatte ze goed, want naar men zei was het systeem van het gevangennemen van slaven en ze te dwingen tot werken noodzakelijk voor de economie. Dit betekent alleen maar dat één groep mensen in comfortabele omstandigheden wilde leven en rijk

worden, waarbij men floreerde door het extreme lijden van anderen. Heb- zucht dreef ook de veelgeprezen pio- niers uit Europa, die de oversteek over zee waagden om de nieuwe continen- ten te bedwingen, de gehele inboorlin- genbevolking van de Amerika's wreed te vermoorden en te terroriseren en de enorme kuddes buffels te decimeren, reusachtige bomen te vellen en vele andere wandaden te begaan.

Maar in die tijd hadden mensen geen middelen om hebzucht als filosofie te aan te prijzen en ook niet om een enorm netwerk te creëren om het vuur brandende te houden van de begeerte tot verwerven, bezitten, uitbuiten en genieten. Ook misten zij het vermogen om de hele menselijke bevolking van de aarde te hersenspoelen in de waan dat economische groei de top van be- schaving vertegenwoordigt. Het komt nu beter uit om het uitgebreide lijden dat veroorzaakt wordt door consumen- tisme te negeren, en dit lijden is zo uitgebreid dat men het bevorderen van consumentisme zelf rechtmatig als een misdaad van enorme proporties kan beschouwen. Alle ethische overwegin- gen worden tegenwoordig veronacht- zaamd als het gaat om winst maken. De filosofie van consumentisme staat niet afkeurend tegenover oorlogvoe- ring om olievelden te verwerven, of mogelijk in de toekomst de controle te krijgen over watervoorraden. Zij steunt volkomen de verschrikkelijke uitbui- ting van dieren en vogels bij miljoenen door zogenaamd wetenschappelijke methoden.

De consumentistische manier van leven bevordert niet alleen de aankoop van goederen, maar ook ieder soort hebzuchtig streven naar genot. Pedo- filie, sekstoerisme en andere aspecten van het moderne leven zijn niets an-

ders dan zelfzuchtige en verachtelijke uitbuiting van kinderen en van arme mensen die voortdurend in een staat van semi- honger verkeren en daarom kwetsbaar zijn. Begeerte naar genot heeft mensen veranderd in vraatzuchtige eters. 'Multi-cuisine' wordt een synoniem voor het eten en met smaak verorberen van het vlees van zelfs zeldzame en exotische schepselen. Tijgerhuiden, struisvogelveren en walvisvet zijn op de markt tot voordeel

van woekeraars. Er is geen behoefte meer om te leren wat goed is en juist.

De wereld kan niet omkeren, maar consumentisme en de filosofie van de hebzucht moeten uitsterven en plaats maken voor een nobeler begrip van het doel van het leven en van de betekenis van ware vooruitgang.

Uit: *The Theosophist*,
november 2006
Vertaling: A.M.I.

We moeten bedenken dat de Society niet gesticht is... als een fabriek voor de productie van Adepten. Zij was bedoeld om de stroom van het materialisme in te dammen... en niet om toe te geven aan psychische begeerten, die slechts een andere vorm van materialisme zijn. Want met 'materialisme' wordt niet alleen bedoeld een antifilosofische ontkenning van de zuivere geest en sterker nog, materialisme in gedrag en handeling - wreedheid, schijnheiligheid en bovenal zelfzucht - maar ook de vruchten van ongelooft in alles behalve materiële dingen.

H.P.Blavatsky, *Collected Writings*, deel IX

Parsifal van Wagner (Deel II)

– Alan Senior

Eerste Bedrijf

Er was iets rampzalig mis gegaan. De wereld leek haar zin te hebben verloren. De Graalkoning, symbool voor de gevestigde orde, was machteloos geworden en het land onvruchtbaar. Een jonge held was echter voorbestemd om de Graal te vinden, maar toen hij hem voorbij zag trekken schonk onze held er geen aandacht aan, omdat hij de aard en het doel ervan niet begreep.

Wagner leefde van 1813 tot 1883. Dit artikel over de opera *Parsifal* verschijnt in drie delen. Het eerste deel, een algemene inleiding, verscheen in het zomer-nummer van 2010. Het artikel in deze *Theosofia* begint met de inhoud van deze opera.

De handeling vindt plaats op of nabij Monsalvat (de Berg van Verlossing) ergens in het Spanje van de gotiek, waar het kasteel, gebouwd door de ridders, de Tempel van de Graal bevat. Echte locaties spelen echter voor Wagner geen rol in zijn plot en hij scheidt met opzet verwarring wat betreft tijd en ruimte. Na de prelude opent het eerste bedrijf met trombones die de reveille blazen, het signaal om de ridders te wekken en ze op te roepen tot spiritualiteit in al hun ondernemingen. In het woud wekt de voornaamste ridder Gurnemanz die paar mederidders die zijn achtergebleven als verdedigers van de Graal en die vaak de wereld in worden gestuurd om onrecht te herstellen, het recht te handhaven en de zwakken te beschermen. Gurnemanz staat voor hoger manas, of het denkvermogen. Hij staat voor een mentaal volledig ontwikkeld vermogen, maar een nog hogere toestand van bewustzijn zal nodig zijn om de Broederschap te verlossen. Amfortas, de Graalkoning (zijn naam is afgeleid van het Latijnse *infirmitas*, 'ziekelijke gesteldheid') arriveert op een draagbaar voor zijn ochtendbad in het meer. Hij is de zoon van

Titurel, de bejaarde stichter van de orde der Graalridders en de bouwer van het Kasteel als heiligdom voor de huisvesting van de heilige relikwieën.

Amfortas wordt soms aangeduid als de Visser Koning die, in de Arthur verhalen, regeert over het onvruchtbare land. Hij moet genezen worden, voordat het land weer vruchtbaar gemaakt kan worden. In sommige tradities heeft de vis een bijzondere betekenis en hij werd door de vroege christenen gebruikt als herkenningswoord en symbool voor Christus. De Visser Koning wordt ook in verband gebracht met de zalm in de Keltische folklore – de koning onder de vissen en het symbool van kennis. Er is ook een Franse woordspeling, waarbij ‘visser’ en ‘zondaar’ vrijwel identiek zijn (*pêcheur/ pécheur*). Er zijn in de evangeliën veel verwijzingen naar vissen en in de oude hindoe- literatuur was de eerste avatar van Vishnu een vis. H.P.Blavatsky (HPB) noemt het een erfenis van de Chaldeeërs – de Babylonische Dagon, de mens- vis die de leraar en tolk was voor het volk. De vis is dus een heilig symbool in veel mysterieculen, waarin mensen uit de dood teruggebracht worden naar het leven, naar een hoger niveau van zichzelf. De missie van Jezus was de discipelen tot ‘vissers van mensen’ te maken (Mattheus IV: 19, Marcus 1: 17, Lucas V: 10, waar het gelijkgesteld wordt met bekeringswerk).

Om terug te komen op het verhaal, Amfortas (die bij Wolfram geen tragische figuur is, maar een visser genoemd wordt in boek vijf) heeft een wond die niet wil helen. Noch baden, noch kruidengeneesmiddelen kunnen zijn pijn lang stillen. Zij kan slechts genezen worden door middel van de

heilige Speer in de handen van de rechtmatige houder; op het Pad van Terugkeer kan slechts het Ene, niet het vele, helpen, want Amfortas staat voor het lager manas. Nu komt de wilde, vrouwelijke figuur van Kundry binnenrennen met een kleine kristallen flacon – weer een nieuw geneesmiddel voor Amfortas, dat over grote afstand vanuit een ver land is aangevoerd. Wagner ontleende dit idee aan het bijbelse verhaal waarin Maria Magdalena kostbare olie gebruikt, aangevoerd uit een ver land en bewaard in een albasten kruik, om Jezus te zalven. In de ‘Mabinogion’ staat Kundry voor Herodias, de vrouw van Herodes, die gedoemd is eeuwig te zwerven, omdat zij lachte om het hoofd van Johannes de Doper. Een toespeling hierop vinden we in het tweede bedrijf. Hoewel Wagner de naam Herodias handhaaft, laat hij haar veroordelen, omdat zij Jezus in zijn gezicht uitlachte toen hij zijn kruis droeg. Een vloek die haar ertoe veroordeelt voortdurend wedergeboren te worden als een verleidster die van leven naar leven in die rol vastgeketend blijft door haar handelen. Nu zoekt zij vergeving door als boodschapper te fungeren voor de Graalridders.

De vis is een heilig symbool in veel mysterieculen, waarin mensen uit de dood weer teruggebracht worden naar het leven, naar een hoger niveau van zichzelf.

De naam Kundry was een verwijzing van Wagner naar de weerzinwekkende juffer Condrie en naar een andere, “Condrie la Belle” genaamd, de zuster van Gawain in *Parzifal*. Dit bracht Wagner waarschijnlijk op het idee om

haar een dualistisch karakter te geven. De naam 'Kundry' sluit ook aan bij het Duitse woord 'Kunde' (dat nieuws of bericht betekent), wat toepasselijk is, gezien haar rol als boodschapper. Er is nog een ander verband, namelijk met Maria Magdalena die wel 'apostel voor de apostelen' genoemd is. Het Griekse woord *apostel* betekent ook 'boodschapper', precies haar rol bij de Wederopstanding van Christus. Omdat we weten dat Wagner oosterse religies bestudeerde, kunnen we de naam echter ook in verband brengen met 'kundalini', gedefinieerd als 'slangenkracht' of als 'zij die opgerold ligt'. Als Kundry opkomt, is zij inderdaad gekleed in een jurk van slangenhuid. Deze occulte vurige kracht kan, wanneer zij gewekt wordt, doden of scheppen, en wordt 'slangenkracht' genoemd, aangezien zij als een spiraal werkt in het lichaam, zich manifesterend als twee grote krachten van aantrekking en afstoting. Kundry staat aldus voor de irrationele ziel van de mens, de dierlijke aard - behulpzaam in haar legitieme staat van dienstbaarheid aan de hogere mens, maar vol dodelijk gevaar wanneer zij de kans krijgt te heersen in plaats van te gehoorzamen.

De slangenhuid symboliseert ook de leer van de wedergeboorte, want net zoals de slang periodiek zijn huid afwerpt, zo neemt het Ego in zijn evolutie het ene na het andere lichaam aan om ervaringen op te doen hier op aarde. In antwoord op een verklaring door de ridders dat zij Kundry wantrouwen, zegt Gurnemanz: *Misschien staat zij nog wel onder de invloed van een vloek uit een vorig leven dat wij niet zien, pogend zich los te maken uit de ban der zonde, door daden waardoor het ons des te beter vergaat. Het is vast goed dat zij*

ons volgt, zichzelf helpend terwijl zij ons ten dienste staat.

Kundry wordt echter van tijd tot tijd tot ondergeschikte gemaakt van de slechte tovenaar Klingsor die haar verandert in een vrouw van buitengewone schoonheid – een verleidster om hem te helpen de ridders te verslaan – en zij kan alleen bevrijd worden door iemand die weerstand weet te bieden aan haar verleidingen. Zij dient nu eens de Graalridders, dan weer Klingsor, soms gehoor gevend aan de roep van haar hoger zelf, dan weer toegevend aan de verlokkingen van het lagere leven van de zintuigen. De vrome ridders kennen deze tweevoudige aard niet en hebben alsmaar niet in de gaten dat het Kundry is die Amfortas heeft verleid en kapot heeft gemaakt. Klingsor is er voortdurend op uit de ridders af te brengen van hun spirituele zoektocht in een wereld die geregeerd wordt door begeerten. Wagner drukt het uit als: *'de verduistering van het goddelijk inzicht van de mens door de zintuiglijke indrukken van de stoffelijke wereld, waardoor hij in een wereld van misleiding terecht komt.'*

Nu waarschuwt Kundry dat, mocht de balsem die zij meegebracht heeft niet werken, er niets anders is om het lijden van Amfortas te verlichten. Met andere woorden: niets binnen de beperkingen van de gewone kennis kan het innerlijk bewustzijn helen of transformeren. De theosofie leert ons dat innerlijk streven naar hoger bewustzijn kan leiden tot een werkelijke verandering in de fysieke atomen die gaan reageren op hogere energieën en later leiden tot een fysiek sterker worden. Aldus symboliseert Kundry de materie, in haar dienstbaarheid aan de broederschap, en zij helpt haar eigen evolutie,

zowel als die van de ridders, waarbij zij de ridders bijeenhoudt terwijl hun bewustzijn gefocust is op spirituele zaken – ‘met hun hoofd in de wolken maar met hun voeten op de grond’, zoals de uitdrukking luidt.

De heilige Lans waarmee de zijde van Christus doorboord werd wordt altijd geassocieerd met de Graal en hier werd hij verloren door Amfortas om in de handen te vallen van Klingsor, die bij Wolfram nauwelijks vermeld wordt. Deze lans werd in de zijde van Amfortas geworpen, wat de wond veroorzaakte die maar niet wil genezen en die het gevolg is van zijn afdalen in het rijk der begeerte. Alleen Gurnemanz behoedde hem ervoor een gevangene te worden in het magische kasteel van Klingsor. Klingsor staat voor *kama* (begeerte) die leidt tot een onzalige daad. Klingsor wenst die goed te maken, ervoor vergeven te worden en toe te treden tot de broederschap. Maar zijn egoïsme, ambities en begeerten zijn er nog, zichtbaar toen hij probeerde de Graal te pakken en afgewezen werd. Daarom nam hij zijn toevlucht tot tovenarij, vestigde een rivaliserend domein en schiep een betoverd kasteel met een weelderige lusttuin vol verleidelijke bloemenmeisjes (prominent aanwezig in het tweede bedrijf van de opera). Deze tuin van illusie was ontworpen om de Graalridders te strikken, hun zuivere wil te verwoesten en hun gelofte van kuisheid te verbreken, om op deze wijze de Broederschap te verzwakken. Nu zijn er nog maar een paar ridders over als verdedigers van de Graal. Amfortas was er met zijn heilige lans op uit getrokken – een universeel symbool van de spirituele wil – om dit kwaad te overwinnen, maar hij werd bekoord door ‘een

vrouw van ontzaglijke schoonheid’, die pas later werd geïdentificeerd als Kundury, in haar laagste aspect als de slavin van Klingsor, de grote verleider. HPB zei het zo: *Het is niet het vlees dat altijd de grote verleider is, maar het lagere manas, dat, door zijn beelden, het vlees in bekoring leidt.*

De theosofie leert ons dat innerlijk streven naar hoger bewustzijn kan leiden tot een werkelijke verandering in de fysieke atomen die gaan reageren op hogere energieën en later leiden tot een fysiek sterker worden.

Amfortas, die dit concrete lager manas symboliseert, werd betoverd terwijl hij onder de invloed stond van verlokkelijke charme. Klingsor was in staat om de Lans te gebruiken, Amfortas in de zijde verwondend, zodat die als een wrak achterbleef. De zuiverheid was verloren, de wil geperverteerd en de begeerte triomfeerde. De wond van Amfortas is ‘de grote pijn van de mensheid’ en zal niet genezen, maar zijn oorspronkelijke heilige vastberadenheid stelt hem in staat om althans de totale ondergang te voorkomen. Tijdens het bidden kreeg hij een visioen van een uitverkorene – ‘de onschuldige dwaas’ – arriverend als de bevrijder, eerder iemand met groot mededogen dan met verstand. Hij is iemand die kennis heeft van het ware Zelf, vrij van het geconditioneerde bestaan dat, in de woorden van Sri Sankaracharya (de schrijver van *Het kroonjuweel van Wijsheid*) zal leiden tot de volledig gerealiseerde eenheid van het zelf met Brahman.

Dat alles gebeurde in het verleden. Nu komt er een gewonde zwaan vanuit het meer aangevladderd en valt dood neer, met een pijl in zijn borst. Een stoere jongeling (Parsifal) verschijnt als degene die deze daad begaan heeft, maar in deze fase blijft hij onbewust van enig vergrijp.

Wagner had zich een boeddhistisch gevoel voor de heiligheid van alle leven eigengemaakt en maakte duidelijk dat leven zonder schade te berokkenen (ahimsa) een essentiële voorwaarde is voor een spiritueel leven.

Wagner heeft hier iets toegevoegd wat hij kende uit de boeddhistische literatuur, namelijk een episode uit het leven van Gautama toen die een zwaan hulp bood die verwond was door zijn slechte neef Devadatta. Een zwaan in het Sanskriet is de Hamsa die de ziel of geest aanduidt die in het lichaam komt en er weer uit vertrekt. Wanneer Hamsa wordt geassocieerd met Kala (Eeuwigheid), wordt het ‘de Zwaan van de Eeuwigheid’, die altijd bestaat. Het is ook een samenstelling van Aham- Sah – ‘Ik- Hij’ of ‘Ik ben Dat’. De zwaan is dus het afzonderlijke zelf (individueel bewustzijn) in een fase, en wanneer het getranscendeerd wordt, wordt het tot Paramahansa. Dit wijst erop dat Parsifal het afzonderlijke zelf gedood of overstegen heeft en klaar is om het totaal-bewustzijn, of buddhi, te bereiken. Het is interessant dat het Finse epische gedicht, de Kalevala, hetzelfde denkbeeld bevat. In de Kalevala overstijgt ‘De Zwaan van Tuonela’ (muzikaal geschilderd in het derde deel van Sibelius’ *Lemminkäinen Legends*, opus

22) tijd en sterfelijkheid in zijn gedaante van Paramahansa, en hij kan daardoor niet gedood worden door Kullervo wanneer deze hem wil doden onder invloed van een Kundry-achtige verleidster, de dochter van Pohjola.

Maar nu, met begeleiding van Gurnemanz, ziet Parsifal in hoe verkeerd het is om willekeurig te verwoesten en een onschuldig schepsel te doden, waarmee mededogen in hem gewekt wordt en een besluit om niet langer te doden. Wagner had zich een boeddhistisch gevoel voor de heiligheid van alle leven eigengemaakt en maakte duidelijk dat leven zonder schade te berokkenen (ahimsa) een essentiële voorwaarde is voor een spiritueel leven. Van 1878 tot aan zijn dood een paar jaar later schreef hij artikelen waarin hij de slechtheid en de degeneratie van de maatschappij betreunde, met haar slachtpartijen en vivisectie, en in plaats daarvan een lans brak voor vegetarisme¹. Parsifal vernielt dus zijn boog, maar wanneer hij ondervraagd wordt weet hij niet hoe hij heet, wat zijn afkomst is of hoe zijn voorbije leven eruit zag. Dit suggereert het *buddhistisch* niveau waarbij de spirituele Ziel in de mens – het voertuig van Atma – buiten de individuele persoonlijkheid en de verschillende persoonlijkheden uit voorbije levens ligt.

Kundry voegt eraan toe dat hij grootgebracht is in de wildernis door zijn moeder Herzeleide (‘droefenis des harten’), afgeschermd van de gevaren van de strijd die tot de dood van zijn vader geleid had voordat haar zoon geboren werd. Het opgesloten zijn in de wildernis, zonder te weten wat je ware aard is – ‘in het duister’, als het ware – suggereert onvolledigheid. De afwezigheid van enige vaderlijke invloed (‘de Vader’) betekent dat hij niet

in staat was om zijn ware bestemming te vervullen, kinderlijk en beschut blijvend, maar met geen ruimte voor zielegroei. Daarom moest hij losbreken uit deze beperkingen en ‘erop uittrekken’. In dit stadium bleef hij echter dwaas en onwerelds, zonder ervaring. Nu herinnert hij zich dat hij een groep ridders voorbij zag trekken aan de rand van het woud en hoe hij ze dag en nacht volgde. Hij had dus intuïtieve kennis van zijn spirituele verwantschap met de Graalridders. Gurnemanz vermoedt, door verdere onthullingen over de achtergrond van Parsifal, dat dit wel eens de dwaas kon zijn, zuiver van geest, die beloofd was om Amfortas te verlossen. Gurnemanz besluit hem naar het Kasteel te brengen om deel te nemen aan het liefdesfeest van de ridders en de onthulling van de Graal.

Het tijdstip van dit heilige feest van de Broederschap nadert op de tonen van de *Verwandlungsmusik* (waarin de decorverandering van weiland naar de hal van de Graal muzikaal uitgebeeld wordt) en we horen het motief van de Graal wanneer de processie de grote hal binnentreedt. Dit is een machtig orkestraal tussenspel met lang aangehouden trombones die zachtjes aanzwellen. Ook is er luid kloggelui te horen terwijl de ridders met statige schreden lopen. Zij gaan allemaal aan de tafel zitten terwijl het koor *Op het laatste liefdesfeest* zingt. Pages brengen de bedekte Graal naar binnen. Jongeren zingen op de galerij een koorzang van berouw en het Motief van Geloof weerklinkt, als werd het door engelen gezongen, terwijl het orkest heel zacht een kort postludium ten gehore brengt, misschien wel het meest subtiele prachtige muzikale effect van het hele werk.

De ridders smeken de door schuld tot een wrak geworden bewaker, Amfortas, om de heilige rite van de Graaldienst uit te voeren, opdat het zien van de Graal hun opnieuw vastberadenheid zou schenken om grootse daden te verrichten. De Graal wordt onthuld en verlicht de omringende schemering met zijn helderheid. Het licht dat verspreid wordt is het weldadige licht van wijsheid. Van Parsifal wordt verwacht dat hij, wanneer hij het ziet, de formele vraag stelt: *Aan wie staat de Graal ten dienste?* Hij blijft echter zwijgen, omdat hij niets van het ritueel begrijpt. Hoewel het een onbelangrijke, ja zelfs irrelevante vraag lijkt te zijn, is er door vele dichters de nadruk op gelegd, om ons te laten nadenken over een antwoord.

De Graal staat ten dienste van hen die wensen te dienen; wanneer zij erdoor getransformeerd zijn worden zij volkomen onzelfzuchtig en bereiken een hoger niveau van bewustzijn.

Sommigen beweren dat de Graal ten dienste staat aan de Graalkoning en binnenin hem gelegen is, zijn ‘koninklijke’ natuur. Feministen zouden kunnen zeggen dat de Graal zijn dienst uitoefent in het gebied van de Godin, van de Natuur, van mysterie en liefde. Misschien is het beste antwoord dat de Graal ten dienste staat van het Koninkrijk – in esoterische termen, het Hoger Zelf. Met andere woorden, de Graal staat ten dienste van hen die wensen te dienen; wanneer zij erdoor getransformeerd zijn worden zij volkomen onzelfzuchtig en bereiken een hoger niveau van bewustzijn. Voor hen

krijgt het leven een nieuwe betekenis wanneer een volledig zuiver niveau van denken, voelen en begrijpen bereikt is.

Hoewel Parsifal verzuimt de vraag te stellen, voelt hij groot mededogen. De fysieke wond in de zijde van Amfortas, die het uitschreeuwt van pijn, begint opnieuw te bloeden, steeds wanneer de Graal onthuld wordt. Esoterisch gezien kunnen degenen die gevangen zitten in het lager denken het niet verdragen goddelijke wijsheid te zien. Amfortas betreurt het feit dat hij de Zaak verraden heeft door te bezwijken voor de zintuigen en illusie. Zijn ziekte is een uitbeelding van de verdorvenheid van de mensheid zelf. Parsifal voelt sympathisch dezelfde pijn maar hij begrijpt niet waarom, en blijft zwijgen. Zoals HPB zegt: *Wanneer je mededogen voelt zonder dat daaruit praktische resultaten voortvloeien, toon je jezelf geen altruïst, maar het tegenovergestelde. Werkelijke zelfontwikkeling staat in esoterische zin voor handelen.*

Dit thema van mededogen doordringt het hele muziekdrama en komt voort uit Wagner's besef, op grond van zijn studie van het boeddhisme, dat mededogen inderdaad de Wet der wetten is, waarvan het boeddhistische ideaal – de Bodhisattva wiens wezen wijsheid is – de ultieme uitdrukking is. *De Stem van de Stilte* stelt ook dat *je niet het Pad kunt betreden voordat je zelf dat Pad geworden bent. Laat je ziel het oor lenen aan elke kreet van smart, zoals de lotus zijn hart opent om de morgenzon te drinken.* Parsifal heeft dat stadium echter nog niet bereikt en de Oproep wordt geweigerd. Joseph Campbell drukt dat aldus uit: *De mythen en volksverhalen van de hele wereld maken duidelijk dat de weigering in wezen de weigering is om dat op te geven waarvan men denkt dat het in zijn eigen*

belang is. De toekomst wordt niet beschouwd als een niet aflatende stroom van sterven en weer geboren worden, maar alsof men zijn huidige systeem van idealen, deugden, doelstellingen en voor-delen dient vast te houden en veilig stellen (J. Campbell, *The Hero with a Thousand Faces*, pp. 59-60, Princeton University Press, 1973).

Ook voor Wagner was een mythe een voertuig voor menselijk weten, die ons vertrouwd maakt met ons ware zelf en onze huidige situatie, waarbij de mythe gebruik maakt van symbolen en karakters om objectieve vorm te geven aan onze innerlijke drijfveren, en betekenissen doorgeeft die tijdloos zijn. Mythen, zo realiseerde hij zich, zijn een manier om denkbeelden over heiligheid, heelheid, en verlossing zowel te verbergen als te onthullen. In 'Parsifal' worden we, net zoals dat het geval is in *De Geheime Leer*, uitgenodigd om deel te nemen aan deze mysteriën.

Intussen vraagt Gurnemanz aan Parsifal of hij begrijpt wat hij heeft gezien, maar overmand door het lijden waarvan hij getuige is geweest is deze niet in staat antwoord te geven. Aangezien hij nog niet 'volledig ontwaakt' is kijkt hij met stomme verbazing toe, overweldigd door de visioenen waarmee hij oog in oog is komen staan. Zijn hart en zijn denken zijn nog niet afgestemd op *het grote denken en hart van de gehele mensheid*, zoals *De Stem van de Stilte* ons voortdurend vermaant te doen, want oprecht mededogen moet werkzaam zijn vóórdat zelfloos handelen kan plaatsvinden. Boos noemt Gurnemanz Parsifal een dwaas en gooit hem vol walging de Tempel uit. Opnieuw verkondigt echter een heilige stem dat de dwaas die zuiver van geest is zal weten door mededogen.

Parsifal heeft intuïtief zijn spirituele familie en bestemming gevonden, wat uiteindelijk tot een bewustzijnsverruiming kan leiden. Hij zal echter nog enige jaren moeten dwalen in de wereld van handelingen en verleidingen, moeten leren omgaan met druk, verlokkingen en illusies van de buitenwereld – met zijn emoties, verleidingen en intriges, welke hem allemaal zullen pogen af te houden van het hogere leven. Deze beproevingen vragen moed, volharding, en toewijding aan de waarheid: beslissende factoren voor de vraag of hij zuiver en vroom zal blijven. Christus leerde dat een mens herboren moet worden in de geest. Zonder verleiding kan er geen transformatie plaatsvinden. Als Parsifal voldoet aan deze eisen, die aan alle zoekers naar waarheid gesteld worden, zal hij in staat zijn de Lans te retourneren, Amfortas te genezen en het onvruchtbare land weer vruchtbaar te maken.

Noot

1 Ongelukkigerwijze dacht Wagner ook dat rasonzuiverheid de bron van kwaad was. En dat de ´bloeddorstige joodse god van oorlog, eigendom en macht´ het christendom zou hebben gecorrumpeerd, ´de godsdienst van compassie en verlossing´. Dit antisemitisme was bij hem echter meer principe dan praktijk, maar Wagner verachtte de ´wellustige, corrupte, onwetende door joden geleide Duitse pers´. Zijn afkeuring strekte zich zelfs uit tot de muziek van de joodse Mendelssohn. De grote Wagnerdirigent, Sir Georg Solti, benadrukte echter dat degene die de eerste vier maten van de opera Tristan, het toppunt van liefde en schoonheid, kon componeren, of hij nu antisemiet, revolutionair, liberaal of koningsgezind zou zijn, vooraleerst een muzikaal genie is en dat zal blijven, zolang onze beschaving bestaat.

Uit: *The Theosophist*, juli 2008

Vertaling: Louis Geertman

Niemand bestaat alleen maar op zichzelf,
onafhankelijk van alle andere factoren van
het leven ... Omdat er geen begin gevonden
kan worden van enig individu of enig
innerlijk of uiterlijk verschijnsel,
betekent dit dat elk daarvan de totaliteit
van het universum als zijn basis heeft.

Lama Anagarika Govinda

Het geheugen

– H.P. Blavatsky

Niets dat plaats vindt, geen enkele manifestatie, hoe snel of zwak ook, kan ooit wegraken uit het *Skandische* archief van een mensenleven. Niet eens de kleinste sensatie, de nietigste handeling, impuls, gedachte, impressie of daad kan vervagen of uitgaan uit of in het Universum. Wij denken misschien dat het niet geregistreerd is door ons geheugen, niet waargenomen door ons bewustzijn, toch zal het vermeld worden op de tabellen van het astrale licht.

Het persoonlijk geheugen is een fictie van de fysioloog. Er zitten cellen in onze hersenen die sensaties en indrukken ontvangen en overbrengen, maar als dit eenmaal gebeurd is, is hun taak volbracht. Deze cellen van het veronderstelde 'geheugenorgaan' zijn de *ontvangers* en *overbrengers* van alle beelden en indrukken van het verleden, ze houden ze niet vast. Onder verscheidene condities en stimuli kunnen ze onmiddellijk de weerspiegeling van deze astrale beelden terugontvangen, en dit heet *geheugen*, *herinnering*; maar ze houden ze niet vast.

Wanneer gezegd wordt dat iemand zijn geheugen kwijt is, of dat het ver-

zwakt is, is dat maar bij wijze van spreken; het zijn slechts onze geheugencellen die verzwakt of vernietigd zijn. Het vensterglas geeft ons helder zicht op de zon, de maan, de sterren en alle voorwerpen buiten; maak een barst in de ruit en je ziet al deze beelden van buiten op een verwrongen manier; breek de ruit helemaal en vervang hem door planken, of trek het rolgordijn naar beneden en de beelden zijn helemaal buitengesloten, onzichtbaar voor het oog. Maar kun je om deze reden zeggen dat al deze beelden - de zon, de maan en de sterren - verdwenen zijn, of dat als je het raam repareert met een nieuwe ruit, hetzelfde niet opnieuw je kamer binnenkomt?

Er zijn gevallen vermeld van mensen die maanden en jarenlang krankzinnig waren, aan hoge koorts leden en vrijwel alles wat zij deden voltrok zich onbewust. Toch herinnerden de patiënten zich na hun herstel af en toe hun woorden en daden volledig.

Onbewuste hersenwerking is een fenomeen op dit gebied en kan legitiem zijn voor zover het om het persoonlijk verstand gaat. Maar het Universele Geheugen bewaart iedere beweging, de geringste golfbeweging en gevoelsbeweging die de golven van de gedifferentieerde natuur in beroering brengt, hetzij van de mens of van het Universum.

Uit: *Lucifer*, oktober 1891,
'A Note on Memory'
Vertaling: A.M.I.

Het wiel van dharma

– Muriel Daw

Het leven zelf, en dat wat er in een leven gebeurt, vormt het Wiel van Dharma, de Wet van Levende Waarheid. Deze is zelfregulerend en alomvattend.

Mevrouw Muriel Daw, voormalig redacteur van het boeddhistische blad *The Middle Way*, heeft vele jaren boeddhistische leringen bestudeerd en beoefend.

Het Wiel van Levend Dharma draait voortdurend. Spirituele krachten van centrifuge en zwaartekracht staan klaar, als tegenwicht, terwijl het Wiel, draaiend om zijn eigen as, voortrolt. Precies zo draait de zon van ons aardse universum en manifesteert zij fysieke krachten. Als wij moeite doen om de vitaliteit van deze fysieke krachten te bestuderen, kunnen we hierover meer te weten komen. Wij kunnen dan misschien leren deze natuurlijke krachten te gebruiken – elektriciteit, magnetisme, moleculaire fysica en de hele rest die onze wetenschappers bestudeerd hebben (en wij weten dat er nog oneindig veel meer te ontdekken valt). Zo is het ook met het Wiel van Dharma in het spirituele universum; ieder van ons moet de aard ervan bestuderen, mediteren over wat we ontdekken en leren dienovereenkomstig te handelen.

Misschien vragen wij ons af, ‘Wij kunnen dat wat wij ervaren op het gebied van de fysica zien, aanraken, meten en waarnemen, maar wat is dit spirituele gebied van het Dharma dat wij niet kunnen zien?’ Het antwoord ligt in het verschil tussen een dood en een levend lichaam. Een dood lichaam

dient niet veracht te worden, het vormt een essentieel deel van het fysieke universum; maar geen enkele wetenschapper kan ons de emoties tonen van het hart, of ons vertellen waarom het begint of ophoudt te kloppen; noch kan hij ons de aard van bewustzijn laten zien, zonder welke het brein een lege schil is. De studie van de wetten van leven en van bewustzijn wordt een voortdurend lonende levenswijze voor hen die dit volgen.

Wanneer wij het symbool van het Wiel van Dharma zien, wordt het altijd getoond met acht spaken. Deze vertegenwoordigen het Nobele Achtvoudige Pad van de Boeddha, een onderwerp waarover alle boeddhisten mediteren. Maar een pad impliceert beweging, en een wiel impliceert beweging; laten we daarom nu eens niet alleen kijken naar de aard van de acht secties van het Pad, maar naar de dynamische krachten die daartussen in onderlinge samenwerking staan. Wij weten dat de Boeddha beschreven wordt als 'Draaiend aan het Wiel van het Dharma'. Door wijsheid op de hoogte gebracht van de aard van het wiel, inspireerde mededogen hem om eraan te draaien. Ieder van ons moet ook, op een microkosmische manier, de energie ontwikkelen om aan het wiel te draaien.

Het is onmogelijk om de dynamische kracht van een wiel te bestuderen tenzij het beweegt; daarom betreft het eerste op te lossen probleem de inertie. Een wiel is als zodanig een levenloos, onbeweeglijk object tenzij het in beweging gebracht wordt. Onze eigen individuele 'wezenswielen' worden rondgeslingerd door de krachten van karma, maar het spirituele Wiel van het Levende Dharma draait zelf altijd om zijn eigen as. Wat zet het daartoe

aan? Hoe kunnen wij onszelf het eerste duwtje geven?

De Boeddha leert dat wij drie stappen moeten zetten die binnen de vermogens van ieder van ons liggen; dan wordt bij de vierde het wiel in beweging gebracht. Deze stappen zijn zo belangrijk dat ik iets zal opsommen van wat ik zeker weet dat u al weet, voordat wij naar een ongebruikelijker aspect van het Pad gaan kijken.

De eerste nobele waarheid

De eerste stap is na te denken over het onbevredigend zijn van de relatieve wereld, de wereld van tegengestelden; mediteren over het verdriet van groeien en verouderen – het lijden dat ervaren wordt wanneer wij geboren worden en het lijden dat verbonden is met de dood. Dit bezorgt ieder individu pijn. Het zien van de constante verandering die plaatsvindt in ieder afzonderlijk deel van dit samengestelde universum leidt tot angst, een gevoel van instabiliteit, een kennis van de onvermijdelijkheid van vernietiging en dood voor onszelf en onze geliefden. Dit alles zag de Boeddha; en hij suggereerde dat wij, als wij merken dat deze inherente gevoelens van ongelukkig zijn waar zijn, nu dieper naar binnen moeten kijken.

De tweede nobele waarheid

De tweede stap is, door de eeuwige Wet van Oorzaak en Gevolg te bestuderen, de oorzaak van dit ongelukkig zijn te ontdekken. Ter wille van ons bracht de Boeddha vele jaren mediterend door om door te dringen tot de waarheid van deze uiteindelijke oorzaak. Wat heeft hij ontdekt? Dat wij ontevreden zijn met het universum omdat het niet volledig toegewijd schijnt te zijn aan het vervullen van de

triviale behoeften van ieder van ons. ‘Waarom haast de hele wereld zich niet om mij te voorzien van alles wat “ik” wil?’ Wat jammer nu! Dat wat gewoonlijk ‘ik’ of ego wordt genoemd, is van nature op zichzelf gericht en hebberig, en deze egoïstische natuur in ieder van ons denkt dat zij het enige belangrijke is in het universum. ‘Ik wil dat het weer vandaag mooi is omdat ik ga picknicken.’ ‘Ik wil dat die-of-die van mij houdt.’ ‘Ik wil dit of dat en zal mijn uiterste best doen tot ik het heb’, en de grootste hartenkreet van allemaal: ‘Ik wil dat alles precies zo is als ik het wil, dan ben ik pas gelukkig.’ Maar is deze toestand ooit te realiseren? Als geluk eruit bestaat dat wij allemaal voortdurend alles krijgen wat we hebben willen, dan kan waar geluk in deze relatieve wereld niet bestaan. Het zich ongelukkig voelen, de ontevredenheid, wordt veroorzaakt door hebberig egoïsme.

Naarmate we beseffen dat de ontevredenheid veroorzaakt wordt door een hebberige, egoïstische verhouding tot de relatieve wereld, bereiken wij het hoofdpunt van de zaak, het draaipunt, de derde stap:

De derde nobele waarheid

Als deze egoïstische geestestoestand de oorzaak is van gevoelens van ongelukkig zijn, dan zou ongelukkig zijn, als deze oorzaak kon worden weggenomen, op hetzelfde moment verdwenen zijn. Naarmate de ene ontstaat, ontstaat de andere, naarmate de ene verdwijnt, verdwijnt de andere. Beseff van deze waarheid biedt vrijheid. De inertie, de onbeweeglijkheid van ons microkosmische wiel werd veroorzaakt door onze eigen rigiditeit.

De vierde nobele waarheid

De vierde stap is het pad betreden van lijden naar verlichting, en dat is:

Het nobele achtvoudige pad

1. Juist inzicht

Als ‘mijn’ punt van bewustzijn het centrum is van het universum, dan is het bewustzijnspunt van ieder ander mens ook het centrum van het universum. Is dit ook zo? Is het waarschijnlijk dat ieder van ons een integraal deel vormt van het hele universum? Misschien moet het leven meer gerealiseerd worden in de aard van een kosmische dans, waarbij onze persoonlijke begeerte en zelfbewustzijn soms hebzuchtig vooruit stormen en soms rancuneus achterblijven, hetgeen resulteert in verkeerde timing en gebrek aan ritmische harmonie. De eerste visie van ieder mens van de heelheid en van de schrille lelijkheid van zijn eigen hebzuchtige egoïsme zal een andere vorm aannemen. Deze visie zal inderdaad veel meer vormen aannemen, ieder daarvan dieper en helderder, telkens wanneer hetzelfde draaipunt op het Pad bereikt wordt, want nu is het wiel in beweging: **JUIST INZICHT** is de eerste spaak.

2. Juiste intentie

De schok van waarlijk zien dat men niet het enige middelpunt is waaromheen al het andere draait kan alleen vergeleken worden met de schok die ervaren werd door heel Europa toen zij de ongelooflijke waarheid onder ogen moest zien dat de Aarde waarop wij staan geen vast punt is en dat de zon daar niet omheen draait. Wij hielden op het middelpunt van het universum te zijn, en werden niet meer dan één van een aantal planeten die om iets anders heen draaiden. Alle voorgaande denkbeelden van onze eigen

waardigheid en belangrijkheid moesten herzien worden. In de dimensie van SPIRITUEEL INZICHT ontdekken wij dat het middelpunt van het universum overal ligt, en ons denken wordt gezuiverd tot een nieuw JUIST DENKEN. Dit opnieuw bedenken leidt tot nieuwe aspiraties, daarom wordt de tweede spaak soms genoemd: JUISTE INTENTIE.

3. Juist spreken

Tot nu toe heeft al deze energie zich gemanifesteerd in het denkvermogen, maar nu begint zij naar beneden te stromen door middel van spraak en communicatie. Niet alleen moet de nieuwe manier van denken worden overgebracht, maar zelfs de manier waarop zij tot uitdrukking komt wordt anders. Een ingeboren respect wordt gevoeld voor alle andere bewoners van dit wonderbaarlijke universum. Communicatie houdt in het hart te openen voor wat anderen proberen uit te drukken. Daarom wordt zowel luisteren als spreken samenvat in de derde spaak: JUIST SPREKEN.

4. Juist handelen

Vervolgens beïnvloedt de energiestroom onze handelingen. Dit is moeilijker. Onze ingesleten gewoontes zijn moeilijk uit te roeien en het wiel zal vele malen moeten ronddraaien voordat onze daden soepel lopen in overeenstemming met de gedachten en woorden die getransformeerd zijn door het originele inzicht. Langzamerhand worden onze daden creatieve handelingen vanuit een waarnemend middelpunt in plaats van alleen maar automatische reacties op de ons omringende omstandigheden, en dit vindt plaats in het gebied van de vierde spaak: JUIST HANDELEN.

5. Juiste broodwinning

Het heldere licht van JUIST INZICHT in de eerste spaak begint op het hoogste punt van het wiel. Het is als een bliksemschicht die de kortste weg neemt naar beneden waar het wiel de aarde raakt, waarbij het de grond raakt in de vijfde positie: JUISTE BROODWINNING, of JUIST LEVEN. Hier komt het getransformeerde individu (of die nu misschien maar een beetje veranderd, of door en door veranderd is) in contact met zijn aardse omgeving: familie, vrienden, zaken enzovoort. Een creatieve, verenigende, mededogende levenswijze in de wereld markeert dit stadium. Er heeft wel eens een succesvolle reclame manager ontslag genomen op zo'n moment; hij had behoefte aan iets betekenisvollers.

6. Juiste inspanning

Nu komt de geweldige inspanning van de opwaartse draai. Hier is echt behoefte aan de Volmaking van Energie. De visie is geaard en verdwenen. Weliswaar zijn er dingen door veranderd, maar wat ziet de wereld er nu grijs uit. Wat is het moeilijk om op eigen kracht door te worstelen zonder enige inspiratie van bovenaf. Tot op dit punt was de beweging van het wiel steeds benedenwaarts gericht, naar buiten gericht, in de Bodhisattvarichting, aangevuurd door mededogen voor hen die nog geen inzicht ervaren hebben. Nu, op het niveau van de zesde spaak, JUISTE INSPANNING, gewapend met niets anders dan onze eigen vastberadenheid en een intens gevoel van dankbaarheid voor wat wij ontvangen hebben, moeten wij omhoog en naar binnen wentelen op de complementaire Arhatbaan; in onszelf zoekend naar meer wijsheid om door te kunnen gaan.

Register

T H E O S O F I A

Driemaandelijks tijdschrift
van de
Theosofische Vereniging
in Nederland

Redactie:
Anne Myrthe Iken
Elly Kooijman
Els Rijneker
Peter J. Smit

Jaargang III (2010)

Het winternummer van deze jaargang is nummer 1, lentenummer is nummer 2, zomernummer is nummer 3, herfstnummer is nummer 4.
De bladzijden van de vier nummers van deze jaargang zijn doorlopend genummerd.

ARTIKELN (op schrijver)

blz: nr:

65	2	Algeo, J. De bloesem en de slang
148	4	Blavatsky, H.P. Het geheugen
135	4	Burnier, R. De essentiële bekering
3	1	Burnier, R. Intelligentie is onpartijdig
91	3	Burnier, R. Vooruitgang zonder inspanning
47	2	Burnier, R. Zichzelf ontdekken
149	4	Daw, M. Het wiel van dharma
75	2	Eedle, G. Goed en kwaad
58	2	Farthing, G. De juiste hoek: Vrijmetselarij
53	2	Girardi, A. Leven, sterven, zijn
155	4	Hao Chin, V. Solidariteit in het theosofische werk
97	3	Hoskins, I. De wetenschap van spiritualiteit
8	1	Leadbeater, C.W. De verborgen zijde van logebijeenkomsten
21	1	Maithreya, dr. S. Hulpverlening op spirituele basis
107	3	Senior, A. <i>Parsifal</i> van Wagner
135	4	Senior, A. <i>Parsifal</i> van Wagner deel 2
16	1	Shinde, C.A. Een nieuwe richting van denken
25	1	Smit, P.J. Leven, bewustzijn en parapsychologie
102	3	Trân-Thi-Kim-Diêu Een eigen weg

ARTIKELEN (op titel)

blz:	nr:	
65	2	De bloesem en de slang / John Algeo
102	3	Een eigen weg / Tràn-Thi-Kim-Diêu
135	4	De essentiële bekering / Radha Burnier
148	4	Het geheugen / H.P. Blavatsky
75	2	Goed en kwaad / Gretha Eedle
21	1	Hulpverlening op spirituele basis / Dr. S. Maithreya
3	1	Intelligentie is onpartijdig / Radha Burnier
58	2	De juiste hoek: Vrijmetselarij / Geoffrey Farthing
14	1	Kosmische evolutie
25	1	Leven, bewustzijn en parapsychologie / Peter J. Smit
53	2	Leven, sterven, zijn / Antonio Girardi
16	1	Een nieuwe richting van denken / C.A. Shinde
107	3	<i>Parsifal</i> van Wagner / Alan Senior
140	4	<i>Parsifal</i> van Wagner deel 2 / Alan Senior
155	4	Solidariteit in het theosofische werk / Vicente Hao Chin
8	1	De verborgen zijde van logebijeenkomsten / C.W. Leadbeater
91	3	Vooruitgang zonder inspanning / Radha Burnier
97	3	De wetenschap van spiritualiteit / Ianthe Hoskins
149	4	Het wiel van dharma / Muriel Daw
47	2	Zichzelf ontdekken / Radha Burnier

Verklaring van rubriekscodes:

B = Boekbespreking

RUBRIEKEN

blz:	nr:	
114	B 3	The Force is With Us, Thomas Walker

Deze innerlijke energie drijft ons voort door het zevende stadium:

7. Juiste bedachtzaamheid

Hier achtervolgt de herinnering aan het licht dat vervaagd is ons onophoudelijk. Deze herinnering verandert onmerkbaar in een taaie vastberadenheid om de waarheid dieper te ervaren en, door nooit deze vastberadenheid uit het oog te verliezen, houdt het denkvermogen zich onafgebroken bezig met het feit dat het hebzuchtige, ikmiddelpuntige ego dit probleem en dit lijden veroorzaakt – tenslotte is het ‘t ik’ dat verlicht wil worden.

8. Juiste meditatie

Terwijl we terugkijkend dit proces overzien, zien wij het probleem duidelijker. Nu we ernaar gekeken hebben, erover nagedacht hebben en het geabsorbeerd hebben, komt het denkvermogen geleidelijk in kringetjes dichterbij om geabsorbeerd te worden in het hart van JUISTE MEDITATIE, de achtste spaak. Deze volkomen alerte maar volkomen geduldige en receptieve staat van het denkvermogen stelt het ego in staat om stilletjes en nederig uit zijn centrale positie weg te glijden om plaats te maken voor de aanwezigheid van een nog dieper bewustzijn van JUIST INZICHT.

Het wiel is nu teruggekeerd in zijn uitgangspositie, maar het is niet op dezelfde plaats; het is een volledige kringloop voorwaarts gerold. Op een dag, wanneer wij beter geoefend zijn in het laten draaien ervan, zullen wij door onze eigen ervaring leren dat precies in zoverre als één van de spaken beweegt, de andere zeven dat ook doen, niet meer en niet minder. Dan zullen we, behalve dat wij ons microkosmisch wiel met zijn spaken de één na de ander in

het rond zien draaien, misschien ook het Grote Wiel van Dharma in de simultaanheid van zijn pracht ervaren.

Daarom, ter afronding, dit is hoe de actie werkt, of tenminste, één ‘alsof’ beeld van een manier om er naar te kijken.

Naarmate de individuele absorptie in ego-middelpuntigheid plaatsmaakt voor absorptie in het universele centrum, schiet er een krachtige flits van INZICHT rechtstreeks neer van die universele bron van energie. Net als alle bliksemschichten moet hij zich op de aarde richten. Hij schiet naar beneden van intuïtief inzicht door de zich steeds verdichtende materie, waarbij hij het denkvermogen, de spraak en het lichaam zuivert en van energie voorziet, op weg zich te aarden en de energie uit te breiden op een verbeterde manier in ons dagelijks leven.

Dan keert de polariteit om; en magnetisme of goddelijkheid trekt het bewustzijn weer omhoog, kennis met zich meevoerende: een constante neerdaling van geest en verfijning van materie in cyclische termen.

De essentie van de hele zaak ligt in de naaf van het wiel, het middelpunt van alle tegengestelden.

In het begin ligt mijn hebzuchtige ego erbij als een modderkluit, die het gat in het midden van mijn wiel verstopt; zodat ik denk dat het wiel inert, rigide en afgescheiden is. Later bewijzen inzicht en ervaring dat het ego en zijn egoïsme niet bestaan en niet kunnen bestaan. Het was maar een waanvoorstelling. Dan lost de modder op en kan ik zien dat de as helder en leeg is. Bij de naaf zit geen ego, geen afgescheiden zelf; alleen een lege stip die de positie van niets afgescheidens laat zien.

Ieder van ons moet deze positie zelf vinden en wij proberen de kristalheldere, non-dimensionele stip te ontdekken door de Middelste Weg te volgen.

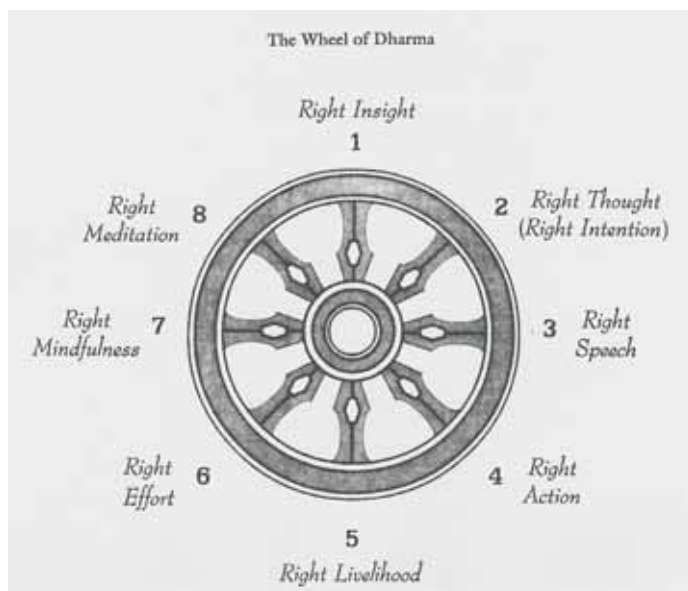
Binnenin de mens bestaan naast elkaar twee tegengestelde tendensen, de één centrifugaal en de ander centripetaal; aldus, terwijl de ene tendens ons buiten onszelf leidt, gidst de andere ons naar de terugkeer, naar het centrale punt.

Onze hoofdtaak in het gewone leven is middelpuntgericht te worden. Laten

we hier een paar minuten over nadenken. Kijkt u alstublieft naar het middelpunt van het wiel en denk na over deze lege ruimte, nu de modder van ikgerichtheid uit de weg geruimd is – een kristalheldere non-dimensionele ruimte in het centrum.

Mogen wij allen **JUIST INZICHT** ervaren.

Uit: *The Theosophist*,
november 2004
Vertaling: A.M.I.

Solidariteit in het theosofische werk

– Vicente Hao Chin, Jr.

Stelt u zich eens voor dat u op weg bent naar de top van een berg, door een dicht woud, in een heel donkere nacht, waarbij u alleen een kaars hebt om u bij te lichten. Het licht van de kaars schijnt maar een paar meter vooruit en rondom u, en vandaar dat u, wanneer u beslissingen neemt over welk pad u moet kiezen, zich vooral baseert op wat u ziet bij het licht van de kaars. Er zijn tijden dat de wind waait; het kleine licht van de kaars kan zelfs uitwaaien en dan kunt u misschien zelfs niet verder.

Nu zijn er in dit bos wezens die niet van licht houden. Wanneer zij licht zien, proberen zij dit te doven. Wanneer er maar een paar kaarsen zijn, kunnen zij die gemakkelijk doven, maar wanneer de vlam sterk is en er vele vlammen zijn, moeten zij zich terugtrekken en zich verstoppen in donkere grotten, totdat er minder en zwakkere kaarsvlammen zijn. Daarom moet de reiziger er voor zorgen dat de vlam beschermd wordt tegen zulke wezens.

Stelt u zich voor dat er op enige afstand nog zo'n reiziger is met zijn eigen kaars en hij gaat in dezelfde richting. U ziet ook dat de nabijheid van het bos verlicht wordt door zijn kaars; hij lijkt een pad met minder belemmeringen gevonden te hebben en beweegt zich dus sneller voort. Dan gaat u op die kaars af en voegt u zich bij de medereiziger. Of die reiziger ziet misschien uw kaars en merkt dat u een beter pad heeft naar de top en dan kan hij u gezelschap komen houden.

Voordracht gehouden op de 9^e Indo-Pacific Federation Conference in Singapore op 7 november 2004

Vicente Hao Chin, Jr. is voorzitter van de Theosophical Society (TS) in de Filippijnen. Hij is actief in de Theosophical Order of Service (TOS, Theosofische Orde van Dienst) en geeft leiding aan werkgroepen voor zelftransformatie.

Stelt u zich dan weer voor dat er een derde persoon is met een kaars, een vierde met nog een kaars en een vijfde. Wat vroeger een donker bos was, zal nu beter verlicht zijn en de vele reizigers zullen in staat zijn om elkaar te helpen de bestemming sneller te bereiken. De wezens van de duisternis zullen het nu moeilijker vinden om de vlammen van de vele kaarsen te doven, want wanneer één kaars gedoofd wordt, kan die weer aangestoken worden met een andere kaars.

De vlam moet nog helderder worden, want zij is bestemd voor de wereld, niet voor een paar mensen. Dit is de noodzaak van ons werk in de theosofische vereniging vandaag de dag.

Bij het delen van dit verhaal denk ik niet alleen maar aan het licht op het pad van individuele spiritualiteit. Veel eerder denk ik aan het licht op het pad van theosofisch werk. Het gaat over het licht dat mede-theosofen aan elkaar schenken bij deze moeilijke wereldwijde opdracht.

Wij reizen door een lange, lange duistere nacht die duizenden jaren zal duren, door dit wereldwoud dat bevolkt wordt door mensen die de bergtop willen bereiken, en ook door hen die bewust of onbewust zo'n reis willen belemmeren. In dit wereldwoud zijn er vandaag de dag meer mensen die proberen de reis te belemmeren dan mensen die werken om meer licht op het pad te werpen. Als bewijs voor de gedeeltelijke triomf van de krachten van belemmering en inertie waren wij in de afgelopen eeuw getuige van de meest gruwelijke daden van mensen tegen elkaar: de twee wereldoorlogen, terrorisme, sociale onrechtvaardigheid, het

gebruik van biologische en chemische wapens. Ondanks snelle vooruitgang op economisch en technologisch gebied lijken wij achterop te liggen waar het vrede, harmonie en spiritualiteit betreft. Het probleem dat wij onder ogen moeten zien is een moreel probleem, niet een technologisch of economisch probleem. Er is te veel sektarisme en te weinig spiritualiteit. Er zijn genoeg hulpbronnen om de wereld te voeden, maar te veel hebzucht om ze eerlijk te distribueren.

De broederschap van adepten bood meer dan honderd jaar geleden aan om meer licht in dit donkere woud te brengen, door bemiddeling van een paar individuen. De poging weerstond de aanvankelijke stormen die de kleine collectieve vlam dreigden te doven. De vlam moet echter nog helderder worden, want zij is bestemd voor de wereld en niet voor een paar mensen. En dit is de noodzaak van ons werk in de theosofische vereniging vandaag de dag. Het werk van de broederschap van adepten gaat niet over India, de Filipijnen, Australië of de Verenigde Staten. Het gaat over de mensheid. Daarom hangt de kracht van het werk af van hoe dit de mensheid in het algemeen beïnvloedt, niet enig bepaald land of gebied. Er is geen andere manier om dit te doen dan door samenwerking in solidariteit, waar wij ook zijn. De echte kracht van de individuele vlammen ligt in hun collectieve helderheid. Wij moeten onze vlammen bij elkaar voegen, omdat ze apart nuttig zijn voor het individu, maar niet voor de mensheid in het algemeen.

H.P. Blavatsky (HPB) zei: *Het eerste en fundamentele principe van morele kracht en macht is associatie en solidariteit in denken en doel.*

Zij zei verder: *De Meesters kunnen maar weinig assistentie verlenen aan een Lichaam dat niet door en door verenigd is in doelstelling en gevoel, en dat zijn eerste fundamentele regel overtreedt – universele broederlijke liefde, zonder onderscheid van ras, geloof of kleur; evenmin aan een Vereniging waarvan vele leden hun leven doorbrengen met beoordelen, veroordelen en vaak beschimpen van andere leden op een zeer ontheosofische, om niet te zeggen schandalige manier.* (Collected Writings, XII.490).

Er zijn drie dingen, denk ik, die essentieel zijn voor het opbouwen van solidariteit in het theosofisch werk. Deze drie dingen ontstaan niet vanzelf, maar moeten actief gevoed en verzorgd worden:

Het eerste is de noodzaak dat een breder segment van het ledental van de TS het innerlijk of spiritueel leven gaat leven. Dit is het fundament van ware solidariteit. Het betekent het doen ontwaken van het hoger denkvermogen, verlicht door intuïtie of *buddhi*. Het is wat in de theosofische literatuur genoemd wordt *manas-taijasi*, of het verlichte denkvermogen. Het is het onpersoonlijke, maar mededogende en toegewijde leven. Het betekent zuivering van de persoonlijkheid wat voortkomt uit het zelfloze leven.

Toen HPB nog leefde, verwees zij naar de factoren die de morele en ethische fundamenten van de Theosofische Vereniging kunnen vernietigen. Zij zei dat de manier om dit te voorkomen is dat allereerst *‘elk lid van de vereniging de theosofie een vitale factor maakt in zijn leven – haar waar maakt, haar principes stevig in zijn leven verankert – kortom, zich eigen maakt en de Theosophical Society behandelt alsof zij*

hemzelf is. Hier direct na komt de noodzaak voor solidariteit onder de leden van de vereniging; het verwerven van zo’n gevoel van identiteit met ieder van onze broeders dat een aanval op één van hen een aanval is op allen’ (CW, XI.163).

Als wij er diep over nadenken, gaan wij beseffen dat deze noodzaak van spiritueel leven als basis van solidariteit zonneklaar is. Zonder dit zelfloze innerlijk leven zal iedere samenwerking gemotiveerd worden door onze zelfzuchtige belangen (wat goed is voor onze *eigen* loge, of onze *eigen* afdeling of onze *eigen* federatie) en een dergelijke samenwerking zal gestopt worden wanneer er geen eigen voordeel bij het samenwerken waarneembaar is. Dit is geen ware theosofische solidariteit, het is een zakelijke overeenkomst: ik zal u iets geven als ik iets van u krijg.

De noodzaak voor dit spirituele fundament was een van de redenen waarom HPB de esoterische afdeling ingesteld heeft; leden die dit innerlijk leven leiden moeten de ziel van de TS vormen. Deze poging om het innerlijk leven actief te voeden moet echter niet beperkt blijven tot de Esoterische School, hij moet systematisch of blijvend gevoed worden in de hele TS. Dit moet niet alleen maar aangemoedigd worden, maar de hele structuur van onze activiteiten moet dit bewust belichamen. Het gebrek aan dit actief cultiveren van het innerlijk leven wordt vaak gezien als een bron van zwakte in vele loges en groepen, in vele delen van de wereld. Er is geregeld te veel uitsluitende focus op het intellect en dat heeft vaak verdeeldheid teweeggebracht.

Om ons innerlijk leven te verdiepen kunnen vele wegen onderzocht worden, zoals het actief aanmoedigen van meditatie, het diepgaander bestuderen

van het mystieke leven, het regelmatig houden van retraites, het aanmoedigen van op dienstbetoon gerichte activiteiten, zoals de TOS en vrijwilligerswerk voor de TS. Als deze en soortgelijke activiteiten georganiseerd worden, zal dat leden helpen om langzamerhand hun persoonlijkheid af te stemmen op het spirituele. De gewoonte van dienstverlening moet eerst gecultiveerd worden, voordat dit spontaan als manifestatie van spirituele handeling tevoorschijn komt.

De tweede factor die nodig is voor het opbouwen van solidariteit in het theosofische werk is een voor de hand liggende, maar één die grotere nadruk en aandacht behoeft. **Het is de noodzaak van meer persoonlijk contact en interactie tussen actieve werkers.** Het maakt verschil dat wij elkaar persoonlijk kennen, omdat de natuurlijke aarzelingen die samenwerking verhinderen dan minder worden. Elkaar kennen maakt een immens verschil in de mogelijkheden van samenwerken. Een conventie of conferentie is de beste gelegenheid, maar het is niet de enige. De interactie via e-mail is misschien de tweede beste keus.

E-mail is informeel en persoonlijk en wij leren de persoon beter kennen, omdat er niet geschreven worden op een zakelijke manier, die bedekt is met een uiterlijke façade. Een andere manier waar ik aan denk is het delen van nieuwsbrieven, die foto's en informatie bevatten over theosofische werkers. Persoonlijk heb ik nogal wat aarzelingen gehad over deze derde benadering, omdat het gemakkelijk een persoonlijkheids- en egoïstische aangelegenheid kan worden. Maar zolang het die onzichtbare lijn niet overschrijdt, is het van belang dat we tenminste het gezicht leren kennen van de mensen met

wie wij misschien werken. Een internationale publicatie waarvan ik denk dat zij met deze methode bijdraagt aan het overbruggen van lacunes tussen werkers is *The Service Link*, het nieuwsbulletin van de TOS (<http://international.theoservice.org>, redactie).

Het is echter niet alleen het contact of de communicatie die ertoe doet. Er moet iets anders zijn dat essentieel voortkomt uit de eerste factor – het leven van het innerlijk leven – dat ons in staat stelt ons met elkaar te verbinden, van ziel tot ziel, om het zo te zeggen. Het is een onderlinge openheid, een broederlijkheid of zelfs affectie die ons in staat stelt om veilig iedere onbewuste wapenrusting, die ten doel heeft ons te beschermen tegen kwetsuren of kritiek, af te leggen. Deze wapenrustingen scheppen een defensieve houding – soms zelfs een geest van wedijver tussen theosofische groeperingen.

De derde factor die kan bijdragen tot het opbouwen van onderlinge solidariteit is **een gedeelde visie en doelstellingen.** Wat zouden wij graag samen willen doen dat niet gedaan kan worden door enig land alleen? Wat is onze visie op de rol van theosofie en de TS in elke regio binnen de eerstkomende tien of twintig jaar? Hand in hand met de andere regio's, wat zou dan onze gemeenschappelijke visie zijn? Zal de TS een katalyserende kracht zijn in de menselijke samenleving in al onze landen, - een kracht die zowel relevant is als invloedrijk? Of zullen wij blijven bestaan als kleine loges van twintig mensen die elke week bij elkaar komen en blij zijn met twee openbare lezingen of drie nieuwe leden per jaar?

Een dergelijke vraag betekent niet dat wij aan grootheidswaanzin lijden, megalomaan zijn. De TS werd voor de

wereld gesticht door de Broederschap van Adepten. Binnen ons eigen kringetje te blijven en onze activiteiten te beperken tot een of twee uur per week betekent dat wij de aan ons gegeven opdracht niet vervullen. Het is een oproep om de hand uit te steken en daaraan dienen wij gehoor te geven.

Kunnen wij in de komende paar jaar een agenda opstellen die de mogelijkheden van ons gecombineerd potentieel weerspiegelt? Kunnen wij bijvoorbeeld tenminste vijf theosofische boeken in het Mandarijn (Chinees) vertalen en uitgeven? Ongeveer een vierde van de mensheid spreekt Mandarijn en deze kwart is nu een van de grootste economische krachten van de aardbol aan het worden. Zij lezen miljarden bladzijden per week, maar niets over theosofie, omdat wij dat niet beschikbaar hebben gesteld. Wij schieten te kort in onze plicht om onze hand naar hen uit te steken als wij er niet in slagen hen dergelijk materiaal te verschaffen.

Of kunnen wij helpen elkaars vooruitgang te versnellen bij het populariseren of breed beschikbaar stellen van kennis van theosofie door informatiebronnen te delen? Zijn er systemen of werkmethoden in de Australische of Indiase of Indonesische afdeling die gedocumenteerd zijn en waarvan wij kunnen leren – over hoe wij nieuwe leden kunnen vasthouden en koesteren, bijvoorbeeld? Of programmatuur voor het bewaren van gegevens? Of instructieve cursussen die beschikbaar gesteld kunnen worden aan leden en aan het publiek?

Dit zijn dus drie manieren waarop wij solidariteit kunnen opbouwen: door het verdiepen van ons innerlijk leven; door het ontwikkelen van nauwere vriendschapsbanden met onze mede-

werkers over de hele wereld; en door het uitwerken van een gedeelde visie en doelstellingen.

Nu wil ik graag enkele ervaringen delen van de Filippijnse afdeling, over hoe solidariteit niet alleen geholpen heeft bij het werk van onze afdeling, maar ook bij het scheppen van synergie met andere afdelingen. Door mijn vele reizen heb ik de gelegenheid gekregen om vele toegewijde theosofen te ontmoeten. Als gevolg daarvan hebben wij gezamenlijk waardevolle projecten kunnen uitvoeren die wij alleen niet hadden kunnen doen.

In ongeveer de afgelopen vijftien jaar zijn wij in staat geweest om voortdurend en regelmatig maandelijks brieven te versturen aan nieuwe leden. Gedurende 24 maanden gingen die over theosofie en de TS, om hun aanvankelijke belangstelling voor de wijsheid vast te houden. Wie schreef en ontwierp deze brieven? Wij hebben deze goedgeschreven brieven niet bedacht. Zij kwamen van de TS in Amerika. Zij deelden deze reeks met ons en dit bespaarde ons veel inspanning om onze eigen brieven uit te brengen.

Jaren geleden had ik behoefte aan een chronologische uitgave van *De Mahatma brieven aan A.P. Sinnett*. Maar het moest wachten tot de dag dat Joy Mills mij bij Virginia Hanson in het Krotona Institute of Theosophy in Californië introduceerde, voordat deze mogelijkheid zich voordeed. Zonder Virginia zou dit project niet voltooid hebben kunnen worden. Deze chronologische uitgave werd gerealiseerd doordat leden van verschillende afdelingen gingen samenwerken.

Toen wij voor onderzoeksdoeleinden elektronische boeken wilden gaan produceren van alle theosofische klassieke werken, gingen wij opnieuw samen-

werken met de Amerikaanse afdeling, zodat de verzameling ook de *Blavatsky Collected Writings* kon omvatten. Toen wij scholen op de Filipijnen wilden oprichten, profiteerden wij van bezoeken en discussies met de Olcott Memorial School in Adyar, de Happy Valley School in Californië en de Krishna-murti Scholen.

Toen ongeveer vijftien jaar geleden enkelen van ons de behoefte voelden aan een theosofische encyclopedie gingen verscheidene mensen in drie landen samenwerken aan deze moeilijke taak. Het doet mij genoegen te vertellen dat het werk af is en in 2005 uitgegeven werd, met bijdragen van meer dan honderd theosofen uit de hele wereld. Hoe onvolmaakt de eerste editie ook is, toch hopen wij dat het een nuttige bijdrage zal zijn aan theosofische studie.

Veel van deze waardevolle projecten zouden niet gedaan hebben kunnen worden door een enkel individu of land: samenwerking met andere theosofische werkers in andere landen heeft dit mogelijk gemaakt. Ik weet zeker dat velen van u soortgelijke ervaringen gehad hebben. Wij profiteren van samenwerking met onze broeders in andere landen. Wij hoeven niet telkens het wiel opnieuw uit te vinden. Dit is synergie en broederschap.

Laat ik de drie factoren recapitulieren. Ten eerste is er de noodzaak dat theosofen de leringen internaliseren. Het betekent het leven van het onpersoonlijke maar meedogende en toegewijde leven; zonder dit fundament zal samenwerking geworteld zijn in egoïstische belangen. Met dit fundament kunnen wij echter niet verkeerd doen in ons grotere werkgebied, zelfs als het langzaam gaat.

Ten tweede moeten wij gelegenheid scheppen voor interpersoonlijk contact tussen werkers op drie manieren: door conferenties en bezoeken, via e-mail en via nieuwsbrieven op een meer gepersonaliseerd niveau. Deze interacties moeten vergezeld gaan van een houding van ware openheid, broederlijkheid of zelfs affectie die ons in staat stelt elkaar te vertrouwen en niet defensief of wedijverig te zijn.

Ten derde moeten wij een gedeelde visie ontwikkelen van wat wij samen willen doen, te beginnen met kleine projecten en voortgaand naar internationale programma's op lange termijn, waarbij vele afdelingen betrokken zijn.

Wat zien wij als de toekomst van de TS over tien of twintig jaar? Welke rol zal zij spelen in religie, sociale verandering, cultuur, onderwijs, politiek en op andere gebieden? Laten wij niet de toekomst voorspellen. Laten wij helpen de toekomst vorm te geven. Het hangt af van u en mij, van ons allemaal. De toekomst is een grotendeels onbeschreven blad. Laten wij dat zelf beschrijven, want als wij dat niet doen, zal de rest van de wereld dat voor ons doen, al was het maar door de krachten van obstructie en inertie van de wezens-in-het-donker. Laten wij deze taken hand in hand verrichten, waarbij wij ons er weinig van aantrekken of het een project betreft dat gestart is door uw afdeling of de onze. Laten wij niet toestaan dat sociale of politieke grenzen ons verdelen en ons minder effectief maken voor dit wereldomspannende werk. Laten wij samenwerken in ware solidariteit, verenigd met onze vele kaarsvlammetjes die helder branden als één grote vlam.

Uit: *The Theosophist*, april 2005
Vertaling: A.M.I.

Wereldcongres Theosophical Society Rome, 10 tot 15 juli 2010

Een impressie van het 10e wereld congres van de Theosophical Society (TS) dat in Rome plaatsvond. Eens in de tien jaar is er een wereldcongres. Het thema was dit keer: *Universal Brotherhood without Distinction, a Road to Awareness* (universele broederschap, een weg naar bewustzijn). Er waren 524 deelnemers uit 33 landen en evenzoveel nationaliteiten. Er was grote betrokkenheid van deelnemers uit de verschillende landen.

Het was een fijn gevoel dat wij van het vliegveld werden afgehaald door leden van de Italiaanse afdeling; die dag was er net een staking van het openbaar vervoer. Het was heel warm en tijdens de rit kon je al een indruk krijgen van Rome, en hoe druk het was. Een shuttlebus bracht bezoekers die in andere hotels waren ondergebracht elke dag van en naar het hotel Summit Roma waar het congres plaatsvond, want vanwege het grote aantal deelnemers was dit hotel te klein.

Het congres werd via een internetverbinding naar alle continenten uitgezonden en op deze manier was er voor de "thuisblijvers" ook de mogelijkheid om het congres op de voet te volgen en mee te beleven. De indruk op mij was dat iedereen hier heel

tevreden over was. Een directe verbinding met het internet was de volgende stap: daar was het heel druk met het versturen van email en het verslag doen van die dag. Verder werd er in een kleine cabine achter in de conferentiezaal simultaan vertaald. Ik zag dat men dat met groot enthousiasme deed, en soms stonden de koptelefoons heel hard om maar alles te kunnen volgen. Natuurlijk was er ook een boekentafel.

De TOS, Theosophical Order of Service, een onderdeel van de TS, hield een bazaar van gedoneerde en zelfgemaakte spullen. Van de opbrengst worden drie projecten gesteund, dat zijn: 1. Oogtesten en brillen voor kinderen die wonen in de sloppenwijken van Chennai; 2. Kinderen helpen die hartchirurgie nodig hebben, en die van Tanzania naar India sturen om daar operaties te ondergaan; 3. Het kantoor van de TS in Santiago in Chili te herbouwen dat bij een aardbeving vernield is. Het julinummer van de *Rivista Italiana di Teosofia*, de Italiaanse *Theosofia*, stond geheel in het teken van het wereldcongres en was dit keer in het Engels en Italiaans; elke deelnemer heeft daar ook een exemplaar van gekregen. Er staat onder andere een interview in met de internationale presidente Radha Burnier, een groet van de Australische afdeling door Dara Tatrav, de

Agenda Nederland

november 2010

6 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*

december 2010

11 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*

januari 2011

8 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*

februari 2011

5 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*

maart 2011

5 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*

De nationale studiegroepen vinden plaats in de Tolstraat te Amsterdam.

Voor nadere inlichtingen over alle genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672. Zie ook www.theosofie.nl.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

General Secretary (GS), een foto met een groet van de Europese Federatie van de TS, de EFTS, en groeten van de loges uit Rome.

In het hotel was een speciale zaal, de "casa Italia", waar non-stop een video over het 100-jarig bestaan (1902-2002) van de Italiaanse afdeling werd vertoond; er was ook een filmzaaltje waar de film *When Something Happens* werd gedraaid.

Bij het inschrijven kregen alle deelnemers als presentje een tas met drie boeken: *Another Rome* in het Italiaans en Engels, een gids voor curiositeitenjagers; het boek *Theosophical Excursions in Rome*, met een voorwoord van de Italiaanse GS Antonio Girardi, speciaal gedrukt voor dit wereldcongres; en als derde *On the subject of*, een boek over Bernardino del Boca, een man die voor vernieuwingen in de Italiaanse afdeling zorgde met zijn artikelen over gezondheid, holistisch gezien; hij was een autoriteit op dit gebied. Er werd ook een presentatie van gegeven door Alessandro Martinisi, vice-voorzitter van de theosofische groep Besant Arundale in Novara en door Enrico Sempi, voorzitter van de Stichting Bernardino del Boca.

In de loop der jaren heb ik veel internationale leden van de TS leren kennen en het was voor mij heel fijn een groot aantal weer te ontmoeten en ervaringen te delen. Er was tijd tussen de lezingen door, tijdens het eten en bij het zwemmen. De obers konden de sloten met koffie bijna niet aandraagen, er werd gezegd dat er was nog nooit zoveel koffie was gedronken (vooral de cappuccino had de voorkeur).

Omdat waarschijnlijk bijna alle lezingen gepubliceerd zullen worden in *The Theosophist* en daarna mogelijk vertaald worden voor onze *Theosofia*, ga ik daar verder niet heel erg op in.

Iedere spreker gaf op zijn of haar beurt een impressie van de "broederschap", op zijn of haar eigen wijze en dat is dus voor elk wat wils; ik kan niet zeggen dat die of die beter is; ieder is een deel van het geheel en heeft getracht de broederschap neer te zetten en ons tot nadenken aan te zetten. Ik vond de samenwerking binnen de Italiaanse afdeling een staaltje van "broederschap", iedereen had een taak en die werden uitstekend uitgevoerd: petje af voor de organisatie!

Op zaterdag 10 juli 2010 werd het wereldcongres om

Agenda buitenland

Anmelding voor activiteiten in Adyar verloopt via de voorzitter van de TVN.

november 2010

- 1-12 Adyar: S.O.W. Transformation: Vedanta Perspectives met Swami Chidananda
- 15-26 Adyar: The Urgency of Transformation met prof P. Krishna
- 29 nov - 10 dec Adyar: Transformation in the Teachings of N. Sri Ram met prof. R.C. Tampi

december 2010

- 26-31 Adyar: Internationale conventie van de T.S.
- 5 jan - 9 feb 2011 Adyar: Inquiry into the Nature of the Self in the Upanishads met dr. Ravi Ravindra

Wist u dat ... de laatste zeven jaargangen van *Theosofia* integraal op onze website te lezen zijn? Kijk op <http://www.theosofie.nl/tijdschrift/index.htm>.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

half II geopend met, net zoals in Adyar, de gebeden van de religies en met de mondelinge groeten uit de diverse landen. De internationale presidente van de TS, Radha Burnier, opende met onze invocatie of aanroep tot eenheid: *O verborgen leven*. In een korte inleiding gaf zij aan dat universele broederschap meer is dan aardig voor familie en vrienden zijn, dat is niet genoeg. Het gaat om echte broederschap waarin je warme vriendelijke gevoelens voor alle mensen hebt, ondanks welke kleur men heeft, of men goed of slecht is, goed of langzaam kan leren. Dat is een moeilijke taak en wij moeten werken, zodat ons leven meer en meer een voorbeeld kan zijn hoe de mens zou moeten leven. Men kan broederschap niet dwingen met bijgeloof en meningen! De mens moet hebben wat de christenen hoop noemen; dat is een eigenschap van een denkvermogen dat niet materialistisch is. Theosofen moeten nieuwe ideeën hebben en niet fladderen tussen het verleden en de toekomst, de aandacht moet in het hier en nu zijn. Wat is het verschil tussen aandacht en bewustzijn, vroeg zij verder.

Antonio Girardi sprak de deelnemers daarna toe in een welkomstwoord, terzijde

gestaan door een vertaler. Linda Oliveira, de vicepresidente van de TS, gaf een lezing met als thema *Waarom maken we deel uit van de TS?* Edi Bilimoria, coördinator onderwijs van de Australische afdeling en bij de meeste mensen wel bekend, gaf een voordracht en powerpoint-presentatie met de titel *Muzikale Yoga- Studie is transformatie- De Etude- de theosofische betekenis- en Muzikale Analogie*. Hij vermeldde onder andere het feit dat H.P. Blavatsky ook concertpianiste was en leefde in een tijd van de grote componisten (zie het bijgaande schema dat Ed mij ter beschikking stelde). Dit vond ik zelf een van de mooiste lezingen, voor de muzikliefhebber en voor de bestudeerder van de oude wijsheid: veel stof tot nadenken en dat zou in een school of seminar in de toekomst niet misstaan, een idee voor Nederland?

Op de tweede dag, 11 juli 2010 begon professor Krishna met de lezing *Wat verdeelt ons?* Daarna een kort symposium met Ricardo Lindemann, Patrizia Calvi en Jan Jelle Kepler, gevolgd door de workshop met Betty Bland, GS van Amerika, die uitgezonden werd op het internet. Ook de workshops (op verschillende locaties) van Marja

Agenda loges en centra

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de betreffende loges/centra (zie adressenpagina).

november 2010

Amersfoort

- 8 Wat kunnen we weten?, lezing, Wim Leys
- 15 *De Sleutel tot de Theosofie*, studieavond
- 22 Ledenavond

Amsterdam

- 6 Spirituele levenskunst, lezing, Suzette van IJssel
- 20 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie
- 20 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

Apeldoorn

- 4 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studieavond
- 25 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studieavond

Arnhem

- 1 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk
- 10 Gnosis en esoterie, lezing, Hein van Dongen
- 15 Theresia van Avila, thema avond
- 22 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

Assen

- 15 *De Geheime Leer*, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

U kunt schenkingen doen aan de TVN, aftrekbaar voor uw aangifte inkomstenbelasting.

Ook belastingvrij legateren aan de TVN is een mogelijkheid.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de penningmeester van de TVN.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

Artama, GS van Finland en Marie Harkness, organiserend secretaris in Ierland werden goed bezocht.

Een leuk detail was dat er voor de Hollandse en Spaanse afdeling een groot scherm was opgehangen toen de voetbalwedstrijd Nederland-Spanje uitgezonden werd (Nederland verloor en Spanje werd kampioen...). Voor de andere deelnemers was er een avondprogramma met Italiaans bel canto van een sopraan, tenor en bariton.

Op 12 juli 2010 was de lezing van Dara Tatray *De wetenschappelijke basis van universele broederschap*, gevolgd door het symposium *Broederschap als een weg tot bewustzijn* met Tran Thi Kim Dieu, GS van Frankrijk, Lisette Arroyo, de Mexicaanse GS, en Ing-Britt Wiklund uit Zweden. Er waren korte lezingen van Mary Anderson, Marcos de Resende, GS van Brazilië, en een avondprogramma met het concert van de gemeentelijke politiebans van Rome (zeer hard en luid).

Op 13 juli 2010 waren er korte lezingen van S. Sundaram, de GS van India, en van Graziella Ricci, professor in de Spaanse taal. Er was een uitstapje naar Rome waarvoor vijf bussen werden ingezet. Ondanks de warmte hebben de deelnemers genoten!

Op 14 juli 2010 was er een sessie met vragen en antwoorden, waarbij professor P Krishna, Radha Burnier en

Colin Price als panel vragen van het publiek beantwoordden. Zo gaat het bij het spreken om 1. Is het waar? 2. Is het aardig? 3. Helpt het, draagt het bij? Hierna waren er workshops met Antonio Martinez en Julia Ballesteros uit Colombia, Dusan Zagar uit Slovenië en Carlos Guerra uit Portugal.

De bijdrage *Theosophical Order of Service: dienstverlening als weg naar bewustzijn* was heel inspirerend. De TOS is in 1908 door Annie Besant opgericht: een unie van hen die liefhebben voor allen die lijden (a union of those who love for the service of all who suffer). Radha Burnier is de internationale president van de TOS. Diana Dunningham Chapotin zei dat de TOS er is om het werk van de TS te ondersteunen. Tim Boyd, vicepresident van de Amerikaanse afdeling en Vic Hao Chin jr., GS van de Filippijnen, gaven een uitleg van wat de TOS zoal doet over de wereld, zoals scholen stichten, helpen bij de aardbeving in Chili, en nog veel meer projecten. Vic Hao Chin jr. doet veel werk voor de TOS op de Filippijnen. Zijn lezing heette *Het planten van zaden van invloed*. Hij vertelde dat theosofie deel moet worden van de heersende stroming, dat de zaden van de tijdloze wijsheid gelegd moeten worden; we moeten meer betrokken raken bij openbaar en privé-onderwijs. Annie Besant

Den Haag

- 1 Muziek en esoterie, lezing, Marc van Delft
- 6 Inleiding in de theosofie, cursus, Wim Leys
- 8 *De Sleutel tot de Theosofie*, studiegroep, Katinka Hesselink
- 13 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
- 13 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 15 De zeven fasen van de mystieke weg, lezing, Daniel van Egmond
- 20 Inleiding in de theosofie, cursus, Wim Leys
- 22 Kabbalah – een andere visie op theosofie, lezing, Hans van Aurich
- 29 De wonderaaip – de geheime leer in Shakespeare's werk, lezing, Peter Liefhebber

Groningen

- 8 Studieavond
- 22 Studieavond

Haarlem

- 4 Het Licht in jezelf, lezing, Mark Metselaar
- 12 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

Leeuwarden (Drachten)

- 8 Lezing, Ellen de Grijs
- 25 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studie

Naarden

- 2 *De Sleutel tot de Theosofie*, studie, Guido Haas
- 16 Wie zijn zij die weten? Over de mahatma's, stichtingsdag, voor leden
- 28 Maken wij de wereld, of maakt de wereld ons?, lezing, Hans Gerding

Rotterdam

- 2 Vorm is leegte en leegte is vorm, gespreksavond,

stelde het goede voorbeeld en ook H.P. Blavatsky schreef in *De sleutel tot de theosofie: Nu leert de ware evolutie ons dat door de omgeving van het organisme te veranderen, wij het organisme kunnen veranderen en verbeteren ... iedere theosoof is derhalve verplicht zijn uiterste best te doen om met alle middelen die hem ten dienste staan, elke verstandige en goed overdachte maatschappelijke poging te steunen die ten doel heeft de toestand van de armen te verbeteren* (blz. 218 en 219). Daarna was er een lezing van Manju Sundaram over *Leven, een symfonie van kunst en schoonheid* en hield Bhupendra R.Vora een inleiding. Pedro Oliveira gaf een presentatie met beelden waarin alle theosofische centra over de wereld werden getoond en ook het Internationaal Theosofisch Centrum in Naarden werd genoemd.

Op donderdag 15 juli werd het congres gesloten met de gebeden van de religies en met een kort afscheidswoord van Radha Burnier. Ik vond het meemaken van dit wereldcongres een geweldige ervaring!

Loes Moreno Benseny-
Frikken

Stilteretraite:

Entering the Stream of Learning (De stroom van leren in te gaan)
19 t/m 22 augustus 2010

Meditatie

Donderdag 19 augustus was het dan eindelijk zo ver: voor de vierde keer werd er een retraite in stilte gehouden, geleid door mevrouw Tràn-Thi-Kim-Diêu. De meditatie werd gedaan aan de hand de volgende regel van het meditatiediagram van H.P. Blavatsky: *Stel u eerst EENHEID voor door uitbreiding in Ruimte en Oneindig in Tijd*. We zaten in een kring, in lotushouding, op een stoel, of op de grond, maar altijd wel met rug en nek verticaal. Daarna adviseerde Kim-Diêu om diep uit te ademen en langzaam weer in te ademen, een keer of zeven, totdat de ademhaling rustig en gelijkmatig was, en je dan te richten op het concept EENHEID, zoals hierboven beschreven. Na enige tijd (het besef van tijd verdwijnt tijdens meditatie, is mijn ervaring) klonk er een prachtig Tibetaans belgeluid, waarna de loopmeditatie begon: lopen in je eigen meditatieve tempo, waarbij de voeten helemaal afgewikkeld worden en je in een gelijkmatig ritme loopt. Ter afsluiting van de meditatie konden

Katinka Hesselink

- 9 *De Geheime Leer*, studieavond, Ineke Vrolijk
- 16 De mysteriën, hun betekenis en doel; wat is het leven en de dood; reïncarnatie, lezing, Hugo Verbrugh
- 23 Elementen van de theosofie, studieavond, Ronald Engelse
- 30 Theosofie, hoe leef je dat?, lezing, Guus Brohm

Utrecht

- 5 *Oude wijsheid, modern inzicht*, studieavond
- 19 De Graaf de Saint Germain, lezing, Floris Methorst

Zwolle Lanoe

- 9 *De Levensboom II*, inleiding, Harry Nijhof
- 23 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

Zwolle Loge

- 21 *Bouwen aan hoger denken*, gesprek, Mia van Vledder

december 2010

Amersfoort

- 13 *Het geheim van Zelfrealisatie*, meditatieve avond
- 20 Lichtfeest

Amsterdam

- 11 *Siva Sutra's*, lezing, Ronald Engelse
- 18 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie
- 18 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

Wist u dat in de Tolstraat 154 te Amsterdam niet alleen het hoofdkantoor van de TVN is gevestigd, maar ook de 'theosofische boekhandel Adyar' en de 'theosofische bibliotheek' met een unieke collectie theosofische, religieuze en esoterische literatuur?

V e r e n i g i n g s n i e u w s

er vragen gesteld of opmerkingen geplaatst worden. Ook de volgende middagen werd er op deze manier en op dit concept gemediteerd. Mijn ontdekking op de derde dag van meditatie was dat het stil werd in mijn hoofd, weldadig stil zelfs, prachtig, energiegevend en inspirerend.

Lezingen

De eerste lezing ging over **educatie/ onderwijs**. Het gaat daarbij niet zozeer om de opeenstapeling van intellectuele feitenkennis of het behalen van diploma's. De ouders zijn de eersten die het kind iets kunnen leren. Door de vragen van het kind in dialoogvorm te beantwoorden wordt het denkvermogen opgebouwd. Een voortdurende uitwisseling is belangrijk; als er geen dialoog is, ontstaat er wantrouwen. Wij zijn als mens een samengesteld wezen en op verschillende momenten overheerst één van de altijd gelijktijdig optredende drie niveaus van lichaam, emotie of intellect. Na de ouders zijn wij onze eigen leraar: we moeten zelf op onderzoek (zie de doeleinden van de TS: vergelijkende studie en onderzoek). Een goede onderwijzer herhaalt en drilt het geheugen niet, maar wekt interesse en alertheid op. Hij leert zijn leerling om met volledige aandacht in het leven te staan. Juist het individu vormt namelijk de

familie, de maatschappij, de mensheid. Confucius zei over educatie: 1. hervorm jezelf 2. organiseer de familie 3. bestuur de staat 4. breng vrede in de hele wereld.

Aziatische mensen hebben een hele voorouder- cultuur. De westerling gaat niet veel verder terug dan de eigen ouders en grootouders. Toch helpt dit weghalen van de wortels niet bij het loslaten: in hoeverre zijn wij in staat om vrijblijvend en diepgaand te onderzoeken, los van ons verleden?

Het thema van de tweede lezing was **onderwijzen en leren**. Leren is dus niet een kwestie van alleen maar kennis vergaren. Wat is de basis van het leerproces? Onschuld, onbedorvenheid. Vaak wordt onschuld gezien als negatief resultaat van onwetendheid; onschuld is echter het positieve resultaat van wijsheid! De geest staat dan geheel open om te beschouwen, reflecteren enzovoort. Vrijelijk geven en nemen, zonder oordeel, is ook een onderdeel van de onschuld. Verder is voor het leerproces geheugen nodig. Er zijn verschillende soorten geheugen: 1. het feitelijk geheugen, wat je nodig hebt om dingen te kunnen doen en maken; 2. het identiteitsgeheugen, om mensen te kunnen herkennen; en 3. het spiritueel geheugen, voor het identificeren van wat er achter de concrete dingen ligt en voor abstracties. Kim-Diêu ver-

Apeldoorn

16 Lichtfeest

Arnhem

- 6 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk
- 13 Eenheid van wereldreligies, lezing, Wim Leys
- 19 kerstviering

Assen

13 Lichtfeest

Den Haag

- 4 Inleiding in de theosofie, cursus, Wim Leys
- 6 Steps of mindfulness (Thich Nhat Hanh), film
- 11 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
- 11 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 13 *De Sleutel tot de Theosofie*, studiegroep, Katinka Hesselink
- 18 Inleiding in de theosofie, cursus, Wim Leys

Groningen

- 6 Studieavond
- 20 Lichtfeest

Haarlem

- 10 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

Leeuwarden (Drachten)

- 6 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studie
- 20 Viering van het Licht

Naarden

- 14 De weg naar het licht, lichtfeest, Femmie Liezenga

Rotterdam

- 7 De Rozenkruiserinwijdingen, lezing, Hans van Aurich
- 14 Lichtfeest

Utrecht

- 3 *Oude wijsheid, modern inzicht*, studieavond

Zwolle Lanoe

- 14 Lichtfeest

duidelijkte dit door het voorbeeld van de kaars: er is geen verband tussen de ene kaars die je aansteekt en de volgende, het verband zit in het vuur. In het ene leven ben je meneer Smit en in het volgende mevrouw Jansen; de vlam gaat door, maar weet niets van de vorige kaars. Het leerproces is "duiken" in het leren zelf; de geest wordt verlicht door begrip en daardoor kunnen we het diepste geluk in het leven vinden. We zouden moeten zijn als Job: leven zonder verwachtingen, het leven nemen zoals het is: dan ervaren we geen moeilijkheden, alleen gebeurtenissen in ons leven. Als we namelijk voor ons geluk ergens van afhankelijk zijn, zullen we nooit gelukkig worden en als we dan gelukkig zijn, zijn we bang het weer te verliezen! We kunnen niet leven zonder persoonlijkheid, maar we moeten ons niet laten leiden door persoonlijke gevoelens, door wat dat ego wil: wijsheid is de afwezigheid van het ego. De persoonlijkheid kan worden verlicht door wijsheid. Het ego is een projectie van de persoonlijkheid: een mens wordt geboren met een persoonlijkheid, niet met een ego! Krishnamurti zei: *Als je compromissen moet sluiten om te overleven, overleef dan niet!*

In de derde lezing werd het **onderwerp en het doel van het leren** verkend. Wat waarheid is op het ene niveau, kan onwaarheid zijn op

een ander niveau. Als de waarheid relatief is, wat willen we dan leren? Een inventarisatie in de groep leverde een groot aantal onderwerpen op, onder andere: alles wat je niet op school leert, geluk, echte compassie, leren leven, wijsheid, juist handelen enzovoort. We willen leren wat we nog niet kennen en die wens om te leren zit in ons ingebouwd, is aangeboden. Het leerproces maakt ons bewust van, en openbaart ons, hetgeen verborgen was of waar we ons niet bewust van waren. We worden verlicht, open en geopenbaard aan onszelf; wij zijn een deel van het geheel. De ruimte is eindeloos, de tijd is oneindig, het leren stopt dus nooit. Het doel van leren is vrijheid: hoe juist te leven, net zoals het doel van meditatie het mediteren zelf is. De beloning zit niet in een diploma, maar in het leren zelf. Krishnamurti zei: *Aandacht is een buitengewoon ding.*

De vierde en laatste lezing ging over **De rol en het effect van meditatie** en **Een reis zonder doel**, in feite een samenvatting van het thema van deze retraite: de stroom van leren heeft geen einde. Het doel van het leven is het bewustzijn te laten groeien. Het hele proces van leren is hoe te sterven, hoe het persoonlijke zelf te laten sterven, waarbij je je geest open houdt. Als je weet hoe je moet sterven, kun je beter leven, want de hersenen

Zwolle Loge

- 19 Hogere kennis als lichtbron voor ons leven, gesprek, Wim van Vledder

januari 2011

Amersfoort

- 10 *De Sleutel tot de Theosofie*, studieavond
- 17 Vorm is leegte en leegte is vorm, verdiepingsavond, Katinka Hesselink
- 24 Meditatieve avond

Amsterdam

- 8 From the caves and jungles of Hindustan, lezing, Ans Vermolen
- 22 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie
- 22 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

Apeldoorn

- 6 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studieavond
- 27 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studieavond

Arnhem

- 3 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk
- 10 Advaita als levenshouding, lezing, Wouter van Beers
- 17 Theresia van Avila, thema avond
- 24 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk
- 31 Ledenvergadering

Den Haag

- 8 Meditatie-diagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
- 8 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 10 *De Sleutel tot de Theosofie*, studiegroep, Katinka Hesselink

slaan onnodige dingen dan niet meer op. Er moet ook iets zijn na de dood, anders zou het leven absurd zijn. Het leven is geen herhaling van dingen, de heelheid van het leven bestaat in beweging/verandering. Het leven is een combinatie van geest en stof, en heeft steeds nieuwe vormen nodig om zich te uiten. Het gaat om het leren zien van wat er achter de verschijningsvormen aanwezig is. Meditatie is noodzakelijk om te kunnen leren, want hoe kun je leren als je denkvermogen erg druk is? De wijze manier om te leren is slechts stil zijn, observeren, luisteren en dan reflecteren. Je kunt nog steeds boeken lezen, maar zonder de kennis erin op te slaan om er bijvoorbeeld een lezing over te kunnen geven: het psychologisch leren (volgens Krishnamurti); het intellect achter het geheugen selecteert wat behouden en wat verworpen moet worden; atma- buddhi- manas is het instrument van het intellect. Het leren gebeurt radicaal, ineens, verticaal; kennis is horizontaal. Ontevredenheid in het leven is een teken van spiritualiteit (niet dat alle ongelukkige mensen spiritueel zijn...) We kijken (*Look*), zien (*See*) en laten vallen (*Drop*): de theosofische LSD, net als de voorbijgaande wolken in de lucht.

Avondprogramma

Het avondprogramma bestond twee keer uit een video met Krishnamurti en een muzikale avond. In de eerste video had Krishnamurti een dialoog met tieners. Hij verzocht de vraagstellers één voor één om op het podium te komen zitten, zodat na verloop van tijd het podium gevuld was met kinderen om Krishnamurti heen. Hij liet de kinderen zelf vragen stellen en een van de vragen was: 'Wat is concentratie?' Daarop ontstond een boeiende dialoog, waarin hij de kinderen vol vreugde en liefde structureerde, hun aandacht richtte en uitnodigde om zich vrijelijk te uiten: een ware dialoog zoals volwassenen die met kinderen zouden moeten hebben. De andere video over Krishnamurti betrof een "lezing" voor volwassenen. Leren is functioneel: het vergaren van kennis is noodzakelijk of psychologisch: slechts observeren wat er gebeurt, zonder het op te slaan. Kennis alleen maakt de geest mechanisch, beperkt. Leren door middel van observatie is niet het vermeerderen of vergaren van kennis, maar het luisteren, het niet opslaan, het observeren. De hersenen kunnen deze beelden afbreken en daarna kunnen we onderzoeken wat absoluut noodzakelijk is, namelijk het leven zelf; bijvoorbeeld: wat is schoonheid? Zonder het begrijpen van de essentie van schoonheid kan

- 17 De aarde is slechts één land waarvan alle mensen burgers zijn (Bahai), lezing, prof. B. Kersten
- 24 Met tarot naar een innerlijk houvast in turbulente tijden, lezing, Frank Tuinstra
- 31 Voor je geloof in de gevangenis (Bahai), lezing, Marga Martens
- Groningen**
- 10 Studieavond
- 24 Sociologisch onderzoek naar lidmaatschap van een loge, lezing, Floris Kalkman
- Haarlem**
- 14 *Siva sutra* (Taimni), studieavond
- 20 Kabbalah, een andere visie op Theosofie, lezing, Hans van Aurich
- Leeuwarden (Drachten)**
- 10 *De mens zichtbaar en onzichtbaar*, studie
- 24 *De mens zichtbaar en onzichtbaar*, studie
- Naarden**
- 4 *De Sleutel tot de Theosofie*, studie, Peter Duyfjes
- 18 *De Sleutel tot de Theosofie*, studie, Guus Brohm
- 25 Ledenvergadering
- Rotterdam**
- 4 Religie, kerk en staat, overgang naar loge, geheime dienst en staat, lezing, Theo Spaan
- 11 *De Geheime Leer*, studieavond, Ineke Vrolijk
- 18 Wie ben ik in Gods ogen, lezing, Petra Galama
- 25 Elementen van de theosofie, studieavond, Ronald Engelse
- Utrecht**
- 7 *Oude wijsheid, modern inzicht*, studieavond

V e r e n i g i n g s n i e u w s

er geen liefde bestaan. *Wanneer het zelf (het ego) er niet is, is er schoonheid.* Het gaat om de stille observatie van jezelf, van alles wat er gebeurt. Je kunt gehecht zijn aan allerlei dingen. Het is de kunst om je te onthechten, om te sterven zogezegd. Datgene wat een oorzaak heeft, heeft een einde; de waarheid zien is niet iets wat in tijd uitgedrukt kan worden. Iets kan in één moment van inzicht een hele verandering teweegbrengen. Liefde heeft geen oorzaak en is eindeloos. Als we de essentie van een conflict kunnen zien, dan kunnen we het conflict beëindigen.

De muzikale avond werd verzorgd door Rob Kietse-laer, die een gitaarconcert gaf (www.robkietselaer.nl). Het programma bestond uit diverse stukken van verschillende componisten uit een aantal tijdperken (van 1500 tot 1992) en van zijn eigen composities, die elkaar afwisselden. Het concert was heel mooi in evenwicht en vormde een eenheid. *Mystiek en muziek hebben iets gemeen:*

verinnerlijking. Als je een mystiek pad gaat, mediteert, of mystieke teksten bestudeert, word je voortdurend 'uitgenodigd' om te verinnerlijken, om een kracht in je innerlijk te vinden die je op een andere manier verbindt met jezelf, met de werkelijkheid en de mensen om je heen. Deze in dit verband heel toepasselijke tekst komt uit het TVN programma voor 9 en 10 oktober 2010 in Naarden, over *Mystiek en muziek*, door Martie en Renske Velthuis en Ronald Engelse. Aan het einde van het concert mocht er wegens de aard van de re-traite gedempt geapplaudiseerd worden, om de opgebouwde atmosfeer niet bruut te verstoren. Dat viel ons moeilijk, aangezien het zo'n prachtig concert was geweest. Gelukkig kon er in het theosofisch café daarna nog wat nagepraat worden...

Conclusie: Het leerproces eindigt nooit, het is *Oneindig in Tijd* ...

Grietje Vijfschaft

Het oktobernummer van BRES (nummer 264) is een special rond het thema Esoterische Verenigingen, visies op de toekomst. Een aanrader!

264 oktober / november 2010

Zuid-Limburg

16 2012 jouw verborgen boodschap, lezing, Janosh

Zwolle Lanoe

11 Overeenkomst Odd Fellows, Rozenkruisers en Theosofie, inleiding, Niels Lous

25 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

februari 2011

Amersfoort

14 Krishnamurti's visie op het waarnemen, verdiepingavond, Marina Kuyper

21 *De Sleutel tot de Theosofie*, studieavond

28 Ledenavond

Amsterdam

5 De verhouding tussen Karma en Dharma, lezing, Rotha Bangma en Ferry van Zalen

12 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie

12 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

Apeldoorn

17 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studieavond

Arnhem

7 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk

14 Innerlijke kamer, inspiratieplek of illusie?, lezing, Didi de Mildt

21 Theresia van Avila, thema avond

28 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

Den Haag

7 Genezing door herstel en regeneratie van de innerlijke voertuigen van de mens, lezing, Ronald Engelse

V e r e n i g i n g s n i e u w s

- 12 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
12 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
14 *De Sleutel tot de Theosofie*, studiegroep, Katinka Hesselink
28 Sneeuwzwartje - De geheime leer in Dante's *Divina Commedia*, lezing, Peter Liefhebber

Groningen

- 7 Studieavond
21 Studieavond

Haarlem

- 11 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

Leeuwarden (Drachten)

- 7 *De mens zichtbaar en onzichtbaar*, studie
21 *De mens zichtbaar en onzichtbaar*, studie

Naarden

- 1 Programma-overleg
15 Adyar, inleiding, Els Rijnaker en Loes Moreno

Rotterdam

- 1 Met tarot naar een innerlijk houvast in turbulente tijden, lezing, Frank Tuinstra
8 *De Geheime Leer*, studieavond, Ineke Vrolijk
15 Elementen van de theosofie, studieavond, Ronald Engelse
22 Toestanden na de dood (uit *De Sleutel tot de Theosofie*), lezing, Els Rijnaker

Utrecht

- 4 *Oude wijsheid, modern inzicht*, studieavond

Zwolle Lanoe

- 8 *De Maya Kalender*, thema avond
22 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

maart 2011

Amersfoort

- 14 Niets cadeau, lezing, Martie Velthuis
21 *De Sleutel tot de Theosofie*, studieavond
28 Meditatieve avond

Amsterdam

- 5 Symboliek en bewustzijn, lezing, Coen Brandt
26 *De Yoga Sutra's van Patanjali*, groepsstudie
26 Inleidende Theosofie, gespreksgroep

Apeldoorn

- 10 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studieavond
31 *Theosofie: een weldadige bron van inspiratie*, studieavond

Arnhem

- 7 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk
14 Wat de goden ons geleerd hebben, lezing, Wim van Vledder
21 Theresia van Avila, thema avond
28 *Bhagavad Gita*, cursus, Ineke Vrolijk

Assen

- 15 *De Geheime Leer*, studieochtend, Dick Prins en Bianca Kicken

Den Haag

- 7 Karma en vrije wil, lezing, Katinka Hesselink
12 Meditatiediagram van Blavatsky, inleiding met meditatie, Ineke Vrolijk
12 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
14 *De Sleutel tot de Theosofie*, studiegroep, Katinka Hesselink
21 Het Hermetisch axioma, lezing, Max Takkenberg

Groningen

- 7 Studieavond
21 Studieavond

Haarlem

- 11 *Siva sutra* (Taimni), studieavond

Leeuwarden (Drachten)

- 7 *De Bhagavad Gita*, lezing, mw. S. Van Langeveld
21 *De mens zichtbaar en onzichtbaar*, studie

Naarden

- 1 *De Sleutel tot de Theosofie*, studie
15 *De Sleutel tot de Theosofie*, studie, Guus Slootweg
27 Onzichtbaar? Het is maar hoe je er naar kijkt, lezing, Max Takkenberg

Rotterdam

- 1 Geheime geometrie, lezing, Aad van der Wekke
8 *De Geheime Leer*, studieavond, Ineke Vrolijk
15 Ledenvergadering
22 Elementen van de theosofie, studieavond, Ronald Engelse
29 De eenheid van de wereldreligies, lezing, Wim Leys

Utrecht

- 4 *Oude wijsheid, modern inzicht*, studieavond

Zwolle Lanoe

- 8 Joodse mystiek ervaren, inleiding, Jan Wibbelink en Wies Kuiper
22 *De Geheime Leer*, studieavond, Wies Kuiper

Isis ontsluit

Een sleutel tot de mysteries van oude en moderne wetenschap en religie (2 delen)
H.P. Blavatsky

TUP, 2010
ISBN 978 90 70328 77 1
1674 blz., gebonden
Prijs € 47,50

In deel 1 wijst H.P. Blavatsky op de gebreken van de materialistische wetenschap en laat zij zien dat alleen de occulte wetenschap paranormale en spiritistische verschijnselen kan verklaren.

In deel 2 laat ze zien dat veel christelijke opvattingen zijn ontleend aan oudere religies en hoezeer ze in de loop van de tijd zijn vervormd. Bovendien toont ze aan dat alle religies tot één bron kunnen worden teruggevoerd: de oude universele wijsheid-religie.

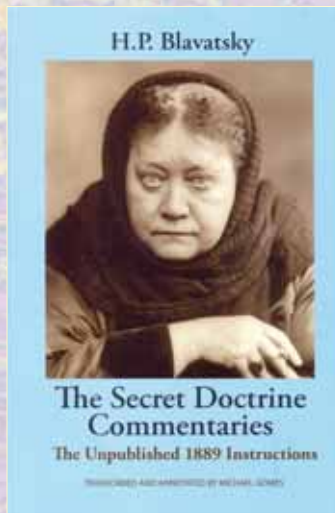
Met uitgebreide index en twee artikelen van H.P. Blavatsky over het schrijven van *Isis ontsluit*: 'Mijn boeken' en 'Theorieën over reïncarnatie en geesten'.

De Geheime Leer

De synthese van wetenschap, religie en filosofie (2 delen)
H.P. Blavatsky

TUP, 3de druk 2008
isbn 978 90 70328 21 4
1690 blz., gebonden
Prijs € 47,50

Meer dan een eeuw is verstreken sinds in 1888 het eerste exemplaar van *The Secret Doctrine* van de pers kwam. Nog steeds, na vele herdrukken en vertalingen, is dit boek de meest uitgebreide bron van informatie over de esoterische wijsheid en geeft het een indrukwekkend overzicht van de eeuwige beginselen van de esoterische geheime leer die gedurende ontelbare millennia door de broederschap van adepten zijn doorgegeven. Het ontstaan van de kosmos en van de mens wordt besproken waarbij ervan wordt uitgegaan dat deze niet berusten op toeval. De universele ideeën uit de oudheid over karma, reïncarnatie, het heelal als een levend organisme, goden en krachten, bewustzijn en materie, krijgen ruime aandacht. Wetenschappelijke theorieën worden belicht en de betekenis van mythen, symbolen en allegorieën wordt verklaard. Hiermee krijgt de lezer een waardevolle sleutel in handen om de heilige geschriften van alle volkeren in de wereld beter te begrijpen.

The Secret Doctrine Commentaries

The Unpublished
1889 Instructions
H.P. Blavatsky
Transcribed and annotated
by Michel Gomes

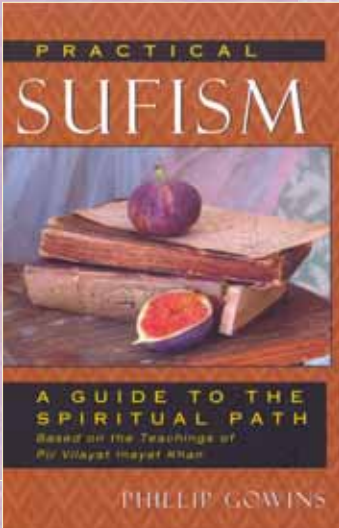
Stichting I.S.I.S., 2010
ISBN 978 90 70163 66 2
702 blz., gebonden
Prijs € 59,00

The Secret Doctrine Commentaries contains the never before published transcription of the shorthand notes of the Blavatsky Lodge meetings. Here is Blavatsky in dialogue with her students: Provocative, insightful, spontaneous, and inspiring of the deeper meaning. It offers a unique opportunity to read Blavatsky's direct, prescient answers to questions on Cosmogogenesis, Fohat, the infinitude of the Atom, the nature of Consciousness etc., giving the reader the impression of participating in these Blavatsky Lodge meetings themselves.

Theosophische boekhandel Adyar

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
tel. (020) 676 56 72; fax (020) 675 76 57
e-mail: books@theosofie.nl; website: www.theosofie.nl
openingstijden: di. t/m vr. 13.00-17.30, za. 13.00-17.00 uur
een boekenlijst wordt u op aanvraag toegestuurd

Practical Sufism: A Guide to the Spiritual Path Phillip Gowins

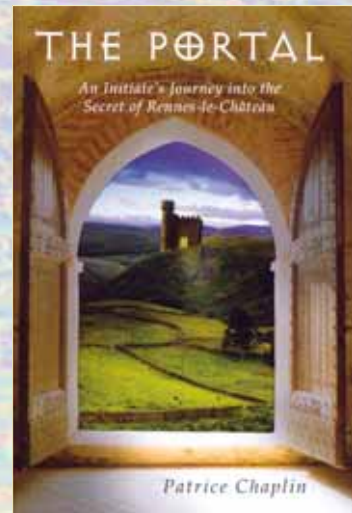
Quest Books, 2010
ISBN 978 0 8356 0881 7
210 pages, paperback
Prijs € 15,95

Practical Sufism is respected Sufi representative Phillip Gowins' gentle guide to finding and maintaining your spiritual path. Following Gowins' own journey through meeting his spiritual teacher Pir Vilayat Inayat Khan and the lessons he learned along the way, *Practical Sufism* offers insights into the age-old spiritual concerns with attaining happiness, making commitments, and understanding love and death, poignant to any level of spiritual practitioner in language easily followed by the novice. An uplifting and interactive work, this book provides meditative exercises, utilized by Sufi initiates world wide that bring the reader to a state of positive introspection and life altering realization.

The Portal:

An Initiate's Journey into the
Secret of Rennes-le-Château
Patrice Chaplin

Quest Books, 2010
ISBN 978 0 8356 0888 6
288 pages, paperback
Prijs € 16,95

The Portal is the true and startling disclosure of respected British writer Patrice Chaplin's initiation into the mysteries of Rennes-le-Château. Following in the footsteps of those before her, among them, the famed priest Bérenger Saunière who rose to cult popularity due to modern-day bestsellers such as *Holy Blood*, *Holy Grail* and *The Da Vinci Code*, Patrice embarks upon a secret alchemical pilgrimage involving strict purifications of mind and body and a deadly journey they prepared her for, all of which unveils the sacred and prehistoric purpose of what is now Rennes-le-Château. .

Doeleinden van de Theosofische Vereniging:

**Het vormen van een kern van de
universele broederschap der mensheid
zonder onderscheid van ras, geloof,
geslacht, kaste of huidskleur.**

**Het aanmoedigen
van de vergelijkende studie
van godsdienst, wijsbegeerte
en wetenschap.**

**Het onderzoeken van de
onverklaarde wetten in de natuur
en van de vermogens die in de mens
latent aanwezig zijn.**